WOLNOŚĆ I DOBROBYT

PROGRAM GOSPODARCZY I SPOŁECZNY NOWOCZESNEJ

WERSJA PEŁNA 2022

.N

.Nowoczesna EUROPA | WOLNOŚĆ | PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W CO WIERZYMY JAKO LIBERAŁKI I LIBERAŁOWIE?

WIERZYMY, ŻE:

- miejsce Polski jest w europejskiej wspólnocie wartości,
- każda i każdy zasługują na szacunek i zrozumienie,
- dobrobyt zależy od pracy i przedsiębiorczości,
- wolność gospodarcza sprzyja rozwojowi,
- współpraca i mosty są lepsze niż dzielenie i mury,
- każda i każdy są równi i powinni mieć równe prawa i szanse,
- przyszłość ludzkości zależy od stanu środowiska,
- warto być życzliwym, uczciwym i przyzwoitym.

"Nowoczesna powstała z marzeń o lepszej, nowoczesnej i lepiej zorganizowanej Polsce. Jesteśmy zdeterminowani, mamy energię, odwagę do tego, żeby te marzenia realizować."

ADAM SZŁAPKA
PRZEWODNICZĄCY NOWOCZESNEJ

NOWOCZESNA TO:

- wolność osobista i gospodarcza,
- sprawne państwo i dobre, stabilne prawo,
- ochrona własności prywatnej,
- rozdział kościoła od państwa,
- walka o prawa człowieka,
- odpowiedzialność, rozsądek i troska,
- równe prawa i szanse dla każdej i każdego,
- silna Polska w silnej Europie,
- patriotyzm, który łączy, a nie dzieli,
- optymizm i wiara, że jako wspólnota osiągamy wielkie cele.

.Nowoczesna
EUROPA | WOLNOŚĆ | PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

POLSKA PORZEBUJE ZMIANY KURSU

Liberalizm to najlepszy pomysł na przyszłość.

Od 2015 r. nasz kraj jest na złym kursie, który prowadzi do katastrofy. Populistyczny rząd nie ma wizji ani planu na pomyślną przyszłość dla Polek i Polaków.

Gdy ograniczana jest wolność, gdy szaleją autorytaryzm i wojna, gdy pojawiają się wielkie wyzwania dla przyszłych pokoleń, potrzebny jest liberalizm – bo jego odpowiedzią jest sprawiedliwość oparta na wolności, współpracy i odpowiedzialności.

Rządy PiS spełniły swoją obietnicę – wizję „Polski w ruinie". Roztrwoniły osiągnięcia ciężkiej pracy Polek i Polaków po 1989 r., którzy wzięli los w swoje ręce. Cofnęły Polskę o dekady.

Teraz przyjęły kurs na populizm i konfrontację z Unią Europejską. **Grozi to katastrofą gospodarczą, społeczną i geopolityczną.** Przypomina również najgorsze karty z polskiej historii, gdy brak rozsądku, trzeźwego spojrzenia i narodowej zgody doprowadził do wymazania naszego państwa z mapy.

Postępujący rozkład demokratycznego państwa prawa – zniszczenie instytucji, niepohamowany rozrost biurokracji, gigantyczne rozdawnictwo, niekompetencja rządzących, nepotyzm, kolesiostwo i korupcja – jest widoczny od wielu lat i nasila się.

Polityka PiS doprowadziła do gwałtownego zubożenia i poczucia braku bezpieczeństwa społecznego.

Gigantyczna inflacja pożera dochody i oszczędności obywateli, budżet państwa został wydrenowany, wzrost gospodarczy jest niepewny. Zniszczone zostały kapitał społeczny i poczucie wspólnoty.

Gdy ogranicza się wolności, gdy niszczone są broniące ich instytucje, gdy rośnie niesprawiedliwość, gdy populizm nakręca kłamstwo i lęki, potrzebne są wartości liberalne. Czas na liberalizm jest w szczególności wtedy, gdy w państwie brakuje wolności i rozsądku.

.N

Od kilku wieków liberałki liberałowie wnoszą do życia politycznego i społecznego rozsądek, umiar, poszerzanie sfery wolności i sprawiedliwości. Liberałki i liberałowie dbają także o życzliwość – bo życzliwe podejście do ludzi jest warunkiem sukcesu nowoczesnej demokracji.

Zawsze – co pokazuje historia – prowadziły one do zniewolenia, prawicowej bądź lewicowej antywolnościowej, antyludzkiej dyktatury. Świat wokół nas nie jest doskonały, ale można go małymi krokami zmieniać, by żyło się łatwiej.

Jako liberałki i liberałowie, poszukujemy w Nowoczesnej odpowiedzi na pytanie o to, jak zmieniać współczesny świat: bez rewolucji, kontrrewolucji i utopii. Bo zawsze – co pokazuje historia – prowadzą one do zniewolenia w prawicowej lub lewicowej, antywolnościowej i antyludzkiej, dyktaturze.

Uważnie obserwujemy rzeczywistość wokół nas. Patrzymy na świat realistycznie i dostrzegamy, jak się zmienia. Widzimy dziś wiele nowych, społecznych i gospodarczych zagrożeń, a także poważne wyzwania dla naszej przyszłości i bezpieczeństwa naszego państwa.

Uważamy, że musimy wspólnie – jako demokratyczne, opozycyjne partie – znaleźć na nie odpowiedź.

Liberalizm jako sposób myślenia o świecie także się zmienia. Poszerza swoje pole widzenia. Dostrzegamy dziś potrzebę walki o podstawowe europejskie wartości i o wolny rynek, ale także potrzebę walki o środowisko naturalne, bezpieczeństwo socjalne oraz sprawiedliwość i równość.

Nade wszystko naszym celem jest troska o wolność i o to, by chroniące ją instytucje liberalnej demokracji były silniejsze i odporne na ataki wrogów społeczeństwa otwartego.

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM NOWOCZESNEJ

A	Wolność gospodarcza i nowy model rozwoju gospodarczego
B	Polska w UE: strategiczny wybór dla bezpieczeństwa
C	Lepszy rząd, sprawniejsze instytucje
D	Mocniejsze prawa i wolności obywatelskie
E	Silniejszy, bliższy ludziom samorząd
F	Praktyczna edukacja bez indoktrynacji
G	Dobre zdrowie przez całe życie
H	Niezależne, sprawiedliwe sądownictwo
I	Wolna, różnorodna kultura
J	Inwestycje w usługi społeczne zamiast rozdawnictwa
K	Czystsze środowisko i tańsza, zielona energia

#NowoczesnaPolska

A Wolność gospodarcza i nowy model rozwoju gospodarczego

Dobrobyt gospodarczy i społeczny tworzą praca i aktywność, a sprzyjają im wolny rynek, jasne reguły dla przedsiębiorczości, wysoki kapitał społeczny i sprawne instytucje.

Niestety, ostatnie lata to zwiększenie biurokracji, ograniczanie wolnego rynku, rozrost państwowych monopoli, psucie gospodarki i rozdawnictwo socjalne.

Skutkuje to drożyzną i obniżaniem poziomu życia. Ograniczymy interwencjonizm państwa, przeprowadzimy demonopolizację i decentralizację gospodarki.

Ułatwimy działalność gospodarczą, uprościmy i zmniejszymy podatki.

Chcemy Polski w strefie euro najszybciej, jak to możliwe. Uważamy, że polskiej gospodarce ponownie potrzebny jest ambitny model rozwoju gospodarczego w oparciu o innowacyjne usługi, przemysł i rolnictwo.

A.1 Polska w strefie euro
A.2 Wolność gospodarcza i ograniczenie interwencjonizmu państwa
A.3 Prostsze przepisy, mniejsze bariery i koszty prowadzenia biznesu
A.4 Prosty system podatkowy, mniejsze obciążenia podatkowe
A.5 Transformacja energetyczna i tańszy, czysty prąd
A.6 Nowy, ambitny model rozwoju gospodarczego
A.7 Bardziej elastyczny rynek pracy

A.1

Polska w strefie euro

Drożyzna i inflacja to wina rządów PiS – psucia rynku, gospodarki i pieniądza.
Mechanizmy bezpieczeństwa gospodarczego zostały zniszczone przez niekompetentnych ludzi PiS, którzy zarządzają gospodarką tylko dla realizacji osobistych interesów. Gospodarce i pieniądzowi trzeba przywrócić wolnorynkowe reguły, bezpieczeństwo i zaufanie.

Opowiadamy się za jak najszybszym wejściem Polski do strefy euro.

Euro jest drugą walutą świata i zapewnia stabilność zarówno gospodarce, jak i portfelom obywateli.

Wejście do strefy euro zwiększy stabilność i bezpieczeństwo gospodarki, zmniejszy ryzyko inflacji i drożyzny, która jest skutkiem nieodpowiedzialnej i upartyjnionej polityki pieniężnej oraz nieprzemyślanych wydatków.

Przyjęcie euro to wzmocnienie gospodarki i suwerenności Polski.

Proponujemy powołać pełnomocnika ds. euro, rozpocząć przygotowania do przyjęcia w Polsce wspólnej waluty oraz przeprowadzić kampanię informacyjną na rzecz akceptacji społecznej dla euro.

"Dla zdecydowanej większości młodych Europejczyków waluta euro to symbol bezpieczeństwa i stabilność finansowej! Chcę, żeby euro było także moją przyszłością – i to jak najszybciej!"

ALEKSANDRA KOT
WICEPRZEWODNICZĄCA MŁODYCH NOWOCZESNYCH, CZŁONKINI NOWOCZESNEJ

A.2

Wolność gospodarcza i ograniczenie interwencjonizmu państwa

Od początku istnienia Nowoczesna opowiada się za wzmacnianiem wolności gospodarczej i likwidacją barier dla przedsiębiorczości. Chcemy pełnej realizacji najważniejszej dla rozwoju gospodarki i społeczeństwa zasady: **co nie jest zabronione, jest dozwolone.**

Zniesiemy jawne absurdy i zakazy wprowadzone przez ten szkodliwy rząd: zakaz handlu w niedziele i zakaz obrotu ziemią, ograniczenia w prowadzeniu działalności (np. aptek, branży odnawialnych źródeł energii), bariery w zatrudnianiu obcokrajowców oraz setki innych ograniczeń wolności gospodarczej.

Skończymy z zasadą „chytrego państwa", które zastawia na obywateli różne pułapki fiskalne. Wpadają w nie mniejsi i słabsi.

Zniesiemy kary za drobne pomyłki: osoba prowadząca działalność gospodarczą ma prawo do popełniania mniejszych błędów, które nie powodują złych skutków.

Ograniczymy własność państwa w gospodarce,
która jest miejscem gigantycznej niegospodarności oraz środkiem do zapewnienia ciepłych posad dla polityków i rodzin partii rządzącej.

Przeprowadzimy demonopolizację kluczowych dziedzin gospodarki (paliwa, energetyka, koleje, infrastruktura lotnicza itp.), by odblokować rozwój gospodarki, konkurencyjności oraz optymalizacji cen i jakości produktów i usług.

Sprywatyzujemy spółki państwowe (z wyjątkiem niewielkiej liczby spółek strategicznych), by skończyć z wykorzystywaniem ich w roli partyjnych skarbonek i przechowalni partyjnych kadr.

Zmniejszymy wpływ polityków na sektor bankowo-finansowy i uzależnienie banków od rządzących, odpolitycznijąc ich zarządy i zmniejszając udział państwa w tym sektorze.

"Drożyzna i inflacja to wina rządów PiS – psucia rynku, gospodarki i pieniądza. Gospodarce i pieniądzowi trzeba przywrócić wolnorynkowe reguły, bezpieczeństwo i zaufanie. Potrzebujemy euro!"

MICHAŁ PRZYBYLAK
EKONOMISTA,
WICEPRZEWODNICZĄCY WIELKOPOLSKIEJ NOWOCZESNEJ

A.2 Wolność gospodarcza i ograniczenie interwencjonizmu państwa

Zatrzymamy gigantyczne marnotrawstwo pieniędzy publicznych na fasadowe inwestycje-widma. Decyzje o kluczowych inwestycjach w infrastrukturę muszą być podejmowane w oparciu o realne potrzeby i liczby.

Wprowadzimy obowiązkowe konsultacje z organizacjami pracodawców przy procedowaniu ustaw gospodarczych.

Koniec z ustawami ważnymi dla gospodarki, wprowadzanymi bez oceny skutków regulacji, „na oślep".

Wprowadzimy kompleksowe szkolenia dla urzędników i urzędniczek, żeby uniknąć błędów doprowadzających do bankructwa firm oraz decyzji skutkujących marnotrawstwem publicznych pieniędzy.

Skończymy z biurokratycznymi plagami m.in. „licencjonowania" (które tworzy w wielu sektorach bariery wejścia i podnosi ceny) oraz „zaświadczania".

Licencje zastąpią certyfikaty, a zaświadczenia – oświadczenia. Zlikwidujemy szkodliwe podatki i opłaty, które są przenoszone na konsumentów i konsumentki: m.in. bankowy, handlowy, daninę solidarnościową, opłatę mocową i inne.

A.3

Prostsze przepisy, mniejsze bariery i koszty prowadzenia biznesu

Uprościmy przepisy dotyczące działalności gospodarczej i zmniejszymy ich liczbę, obniżając koszty prowadzenia biznesu. Wprowadzimy zakaz nakładania przez ustawodawcę nowych obowiązków biurokratycznych dla mikroprzedsiębiorców. Zmiany w przepisach dla przedsiębiorczyń i przedsiębiorców będą mogły być wprowadzane z minimum półrocznym wyprzedzeniem.

Uprościmy prowadzenie działalności gospodarczej na małą skalę, zmniejszając ZUS dla najmniejszych firm, upraszczając stawki ryczałtowe oraz wprowadzając minimalne obowiązki księgowe (na wzór brytyjski).

Dokonamy przeglądu regulacji w biznesie pod kątem wielkości firmy, której dotyczą i ujednolicimy je. Nierówne obciążenia mogą zniechęcać mniejsze firmy do rozwoju.

Pandemia COVID-19 pokazała, że każda przedsiębiorczyni i każdy przedsiębiorca może mieć gorsze chwile w prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej.

Wprowadzimy możliwość zawieszenia płatności składki ZUS dla osób prowadzących działalność gospodarczą maksymalnie na rok na każde 10 lat prowadzonej działalności.

W relacjach z urzędami skarbowymi wprowadzimy „zasadę milczącej zgody”– brak decyzji odmownej Urzędu Skarbowego lub Urzędu Kontroli Skarbowej oznacza, że decyzja jest pozytywna dla podatniczki lub podatnika.

Przyspieszymy cyfryzację administracji. Zmniejszy to radykalnie liczbę zaświadczeń i dokumentów wymaganych od przedsiębiorczyń i przedsiębiorców.

Uprościmy rozliczenia płacowo-finansowe, by zmniejszyć biurokrację po stronie pracodawców. Osoba zatrudniająca od każdej płacy odprowadzi łączne daniny na jeden dedykowany rachunek bankowy, natomiast administracja podzieli je na ZUS, NFZ i PIT oraz rozliczy kwotę wolną.

Wzmocnimy rolę Rzecznika Przedsiębiorców tak, aby miał on realny wpływ na proponowane zmiany legislacyjne dotyczące przedsiębiorców oraz na traktowanie przedsiębiorców przez administrację centralną.

A.4

Prosty system podatkowy, mniejsze obciążenia podatkowe

System podatkowy powinien być prosty i nastawiony na równość. Zapewnimy prawdziwą i jednolitą kwotę wolną od podatku w wysokości 60 tys. złotych sfinansowaną z ograniczenia transferów socjalnych.

Wprowadzimy prostsze i niższe opodatkowanie osób pracujących.

Zlikwidujemy ulgi i preferencje: dochody (z umów o pracę i cywilno-prawnych, działalności gospodarczej) będą traktowane jednakowo, z jedną stawką PIT.

Likwidacja ulg i preferencji pozwoli obniżyć przeciętne opodatkowanie umów o pracę z obecnych ok. 39% do ok. 33%.

Zapewnimy szybsze rozliczanie VAT – jego rozliczanie nie powinno obciążać płynności firmy, a zwrot powinien następować najdalej po 30 dniach.

Wprowadzimy kwotę wolną od podatku Belki na poziomie 50 tys. zł dla osób fizycznych inwestujących i oszczędzających swoje pieniądze.

Zapewnimy przewidywalność prawa podatkowego i gospodarczego. Wprowadzimy zasadę odroczonego wejścia w życie nowych przepisów prawa dotyczącego przedsiębiorców o 6 miesięcy, a prawa podatkowego o 12 miesięcy.

Zdjęcia z ogólnopolskiej akcji #DrogiePremierze, pokazującej do jakich cen doprowadziła polityka PiS.

A.5

Transformacja energetyczna i tańszy, czysty prąd

Za kluczowe wyzwanie gospodarcze uważamy kompleksową transformację energetyczną, która pozwoli osiągnąć bezpieczeństwo energetyczne (uniezależnienie od importu nośników energii pierwotnej) oraz zapewni tanią energię gospodarstwom domowym, samorządom i podmiotom gospodarczym.

Cele te zostaną osiągnięte poprzez:

- decentralizację systemu tworzenia i dystrybucji energii elektrycznej,
- inwestycje w budowę rozproszonego (od poziomu gminy) systemu opartego o lokalne źródła wytwarzania i dystrybucji energii, na bazie hybrydowych instalacji OZE energii elektrycznej i ciepłownictwa (energia słoneczna, energia z farm wiatrowych, biogazownie inne),
- inwestycje w elektrownie jądrowe, które powinny być realizowane przez największe krajowe energochłonne podmioty (w tym zależne od państwa), w celu zapewnienia energii na ich własne potrzeby oraz w celu zabezpieczenia tzw. rezerwy mocy,
- inwestycje w energię jądrową realizowane przez firmy energetyczne i samorządy,
- budowę elektrowni szczytowo-pompowych, co jednocześnie umożliwi rozwiązanie problemu tzw. małej retencji.

Inwestycje te zostaną sfinansowane przez krajowy system finansowania transformacji energetycznej i rozwoju energetyki prosumenckiej, w oparciu o środki unijne oraz fundusze z KPO, poprzez programy wykonawcze dla miast, obszarów wiejskich, rolnictwa, przemysłu i korporacji (w tym energetycznych). Zagwarantujemy, że 100% środków ze sprzedaży praw do emisji CO_2 zostanie przeznaczonych na ten cel. Pozwoli to doprowadzić w sposób niezakłócony do płynnej transformacji krajowego sektora energii.

Docelowo, po osiągnięciu celów dywersyfikacji źródeł energii i zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego, wygasimy elektrownie węglowe oraz kopalnie węgla i odkrywki, realizując przy pomocy dostępnych środków unijnych programy sprawiedliwej transformacji dla regionów obecnie ekonomicznie zależnych od wydobycia węgla (m. in. niektórych obszarów Górnego Śląska, Konina, Bełchatowa).

Rozbudujemy połączenia między polskim systemem energetycznym a systemami sąsiadów z UE, by zwiększyć możliwości importowe i eksportowe, poprawiając tym samym bezpieczeństwo energetyczne.

"Transformacja sektora energii jest dla mnie ważna, ponieważ jestem patriotą i chcę, aby mój kraj był bezpieczny, rozwijał się i mieszkali w nim zdrowi oraz szczęśliwi ludzie."

JACEK SOMOROWSKI
SEKRETARZ DS. ENERGII,
CZŁONEK RADY KRAJOWEJ NOWOCZESNEJ

A.6

Nowy, ambitny model rozwoju gospodarczego

Polska potrzebuje ambitnej i realistycznej strategii rozwojowej na kolejne dekady. Opracujemy wraz z sektorem prywatnym nowy scenariusz rozwoju gospodarczego w oparciu o silne strony i posiadany kapitał społeczny.

Jego punktem wyjścia będzie wzrost produktywności gospodarki w oparciu o ekspansję branż o dużym potencjale wzrostu: sektor NUB (nowe usługi dla biznesu), produkcja przemysłowa, sektor rolno-spożywczy oraz innowacje technologiczne m.in. w sektorze farmaceutycznym.

Przywrócimy zniszczone przez PiS narzędzia dyplomacji i promocji gospodarczej, by realnie ułatwiać polskim firmom i produktom eksport i wchodzenie na nowe rynki. Uruchomimy nowe, preferencyjne formy finansowania w BGK w zakresie kontraktów eksportowych oraz narzędzia wspierania innowacyjnych polskich branż.

Wprowadzimy nowe narzędzia przyciągające inwestycje zagraniczne do Polski, głównie inwestorów z sektora FMCG, przemysłu, bankowego i usług.

A.7

Bardziej elastyczny rynek pracy

Opracujemy wspólnie z organizacjami przedsiębiorczyń i przedsiębiorców rozwiązania aktywizujące osoby pracujące i zachęcające ich do pozostania na rynku pracy (aktywizacja kobiet, ludzi młodych, 50+ oraz program migracyjny). Wprowadzimy rozwiązania zmniejszające bariery aktywności zawodowej kobiet i sprzyjające ich rzeczywistemu równouprawnieniu na rynku pracy.

Zwolnimy ze wszystkich podatków i składek osoby, które po ukończeniu wieku emerytalnego pozostaną na rynku pracy i nie zdecydują się na pobieranie emerytury. Rozumiemy konieczność dłuższej pracy na zasadzie wyboru, który musi przynosić określone korzyści.

Wprowadzimy wspólnie z samorządem gospodarczym rozwiązania zachęcające do elastyczności zatrudnienia i pracy zdalnej.

Powiążemy płacę minimalną z obiektywnym wskaźnikiem ekonomicznym, by zwiększyć jej przewidywalność zarówno dla przedsiębiorczyń i przedsiębiorców, jak i pracowniczek oraz pracowników, a także pozbawić ją obecnego, populistycznego charakteru. Płaca minimalna powinna uwzględniać różnice regionalne.

Wprowadzimy ustawę „jasne zarobki", czyli obowiązek informowania o widełkach płacowych w ogłoszeniach o pracę. Zmniejszy to tzw. luki płacowe i zachęci do mobilności na rynku pracy. Chcemy, by temat wynagrodzeń stał się transparentny tak w sektorze prywatnym, jak i publicznym.

Przyspieszymy kluczowe dla mobilności osób pracujących i rozwoju gospodarki inwestycje w infrastrukturę drogową, kolejową oraz cyfrową w całym kraju, bo zwiększają one mobilność pracowniczek i pracowników, zachęcają do inwestycji i rozwijają lokalne społeczności.

By zapełnić luki w zatrudnieniu, opracujemy ujednoliconą politykę integracyjną dla uchodźców i migrantów, którzy chcą mieszkać i pracować w Polsce: łatwiejsze uzyskanie pozwoleń na pracę, automatyczne zgody dla małżonków, wydłużenie pozwoleń na pracę sezonową, łatwiejszą i szybszą ścieżkę do prawa stałego pobytu i jasną drogę do obywatelstwa.

Zlikwidujemy przywileje związków zawodowych. Działalność związków zawodowych będzie utrzymywana wyłącznie ze składek członkowskich.

B Polska w Unii Europejskiej: strategiczny wybór dla bezpieczeństwa

**92% Polek i Polaków opowiada się za członkostwem w Unii Europejskiej (2022). To najwyższy odsetek w Europie.
Unia Europejska to dla Polski strategiczny i cywilizacyjny wybór.**

Jesteśmy częścią europejskiej cywilizacji i gospodarki. Integracja europejska to także nasz wybór związany z bezpieczeństwem, zwłaszcza w obliczu wojny w Ukrainie i zaognienia sytuacji międzynarodowej.

Niestety międzynarodowe zaufanie, jakie po 1989 r. zbudowała w Europie i na świecie Polska, zostało w ostatnich latach roztrwonione. Rząd PiS paktuje z populistami i wrogami Europy, wzmacniając tych, którzy chcą rozpadu Wspólnoty. Rząd PiS paktuje z populistami i siłami antyeuropejskimi, wzmacniając przeciwników Europy w Europie i wokół niej.

Nasz wybór jest jasny – silna Polska w sercu Europy: członkostwo w strefie euro, poszerzanie i równoczesne pogłębianie europejskiej integracji, budowa europejskiego filaru bezpieczeństwa.

B.1 Unia Europejska – cywilizacyjny wybór i kotwica bezpieczeństwa
B.2 Odbudowa strategicznych relacji międzynarodowych
B.3 Profesjonalna dyplomacja na miarę XXI wieku
B.4 Budowa potencjału armii, sojusze i ochrona granic

"Miejsce Polski jest w sercu Europy. Silna Polska to członkostwo w strefie euro, wspieranie procesów integracyjnych, budowa europejskiego filaru bezpieczeństwa."

BARTŁOMIEJ E. NOWAK
WYKŁADOWCA AKADEMICKI, CZŁONEK NOWOCZESNEJ

B.1

Unia Europejska – cywilizacyjny wybór i kotwica bezpieczeństwa

Przywrócimy fundament polskiej polityki zagranicznej: orientację prozachodnią i proeuropejską. Będziemy wspierać wszelkie projekty, które służą zacieśnianiu integracji europejskiej i zwiększeniu skuteczności działania UE oraz współpracy państw i obywateli na rzecz Wspólnej Europy, przy zachowaniu jej otwartości, solidarności i odpowiedzialności wobec siebie i innych. Taka Europa jest najlepszą gwarancją realizacji polskich interesów narodowych.

Opowiadamy się za Europą bardziej zjednoczoną przez głębszą integrację polityczną i gospodarczą, wprowadzeniem wspólnej waluty, stworzeniem europejskiego filaru bezpieczeństwa oraz reformą traktatu podstawowego UE.

Wspólna, europejska waluta jest kotwicą stabilności. Dlatego przygotujemy propozycję „polskiej ścieżki do euro", będziemy prowadzić strategiczną kampanię informacyjną na temat pełnego członkostwa Polski w Unii Gospodarczej i Walutowej. Busolą polskiej polityki ekonomicznej będzie wypełnienie kryteriów konwergencji ze strefą euro.

Polską racją stanu po okresie wojny jest ambitna polityka wschodnia, która zmierza do transformacji regionu w obszar dobrze funkcjonujących demokracji, gospodarki rynkowej i ochrony praw człowieka poprzez integrację ze strukturami euro-atlantyckimi. Polska musi być kluczowym kreatorem tej polityki, na forum UE i NATO, a także posiadać efektywne narzędzia do jej tworzenia.

Polska będzie w Unii Europejskiej rzecznikiem wzmocnienia narzędzi ochrony praw człowieka oraz ustawodawstwa anty-dyskryminacyjnego, zwłaszcza dotyczącego przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, wyznanie religijne lub jego brak, niepełnosprawność i orientację czy tożsamość seksualną.

Wyprowadzimy Polskę z procedury art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej, a także zadbamy, aby wyroki Trybunału Sprawiedliwości UE oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka były wykonywane.

Będziemy wspierać dążenia do zwiększenia budżetu UE ze szczególnym naciskiem na finansowanie zielonej i cyfrowej transformacji gospodarczej, rozwój społeczeństwa obywatelskiego i demokracji partycypacyjnej oraz wzmacnianie roli UE na świecie.

"Integracja europejska to nie tylko pieniądze, to przede wszystkim wspólne wartości i bezpieczeństwo. Dla nas Europa to wspólny dom, gwarancja pokoju i lepsza przyszłość dla kolejnych pokoleń."

MIŁOSZ HODUN
CZŁONEK ZARZĄDU EUROPEAN LIBERAL FORUM,
CZŁONEK NOWOCZESNEJ

B.2

Odbudowa strategicznych relacji międzynarodowych

Stany Zjednoczone są i pozostaną strategicznym partnerem Polski w sferze bezpieczeństwa. Dla ugruntowania tych relacji w przyszłości powinniśmy zbudować trzy filary współpracy.

Po pierwsze, w obszarze bezpieczeństwa, Polska powinna w sposób wyważony dążyć do umocnienia europejskiego filaru współpracy transatlantyckiej.

Po drugie, Polska powinna być wiarygodnym promotorem demokracji, praworządności i ochrony praw człowieka, zarówno w Europie, jak i w ponadregionalnych organizacjach wielostronnych (m.in. ONZ, OBWE).

Po trzecie, na forum UE Polska powinna być promotorem wszelkich inicjatyw współpracy transatlantyckiej, które wykraczają poza sferę bezpieczeństwa, przede wszystkim jeśli chodzi o duże porozumienie o handlu i inwestycjach, współpracę w obszarze gospodarki cyfrowej i cyberbezpieczeństwa, a także zielonych technologii.

Polska ma unikalną szansę na rewitalizację Trójkąta Weimarskiego. Powinien on być ważną płaszczyzną budowania programu reform Unii Europejskiej. Będziemy wspierać wszelkie formy współpracy regionalnej, dotyczące Europy Środkowej, Wschodniej i Północnej, mające na celu promocję bezpieczeństwa kooperatywnego, więzi gospodarczych, rozwój demokracji i praw człowieka, a także społeczeństwa obywatelskiego.

Strategiczne relacje z Ukrainą oznaczają promocję i pomoc ze strony Polski w jej pełnej integracji ze strukturami euroatlantyckimi. Z tym samym założeniem będziemy wspierać aspiracje Mołdawii i Gruzji. Będziemy rzecznikiem stworzenia przez społeczność międzynarodową wieloletniego planu odbudowy i pomocy Ukrainie, a także ochrony praw pracowników z Ukrainy na polskim rynku pracy. Chcemy rozwijać programy stypendialne i naukowe oraz wymianę kulturową ze wszystkimi chętnymi państwami Europy Wschodniej i Azji Centralnej.

Zacieśnimy współpracę z państwami bałtyckimi, nordyckimi i środkowoeuropejskimi w obronie suwerenności Białorusi, promocji jej demokratyzacji i transformacji. Będziemy rozwijać dialog z białoruską opozycją.

W relacjach z Rosją, taką jaka jest dzisiaj, będziemy współpracować ze środowiskami demokratycznymi i dążyć do wzmocnienia roli dyplomacji obywatelskiej. Będziemy stanowczo przeciwstawiać się wszelkim formom autorytaryzmu w Rosji i imperializmu wobec jej sąsiadów, a także wspierać integralność terytorialną i suwerenność zarówno Ukrainy, jak i innych państw. W działaniach tych będziemy promować podejście transatlantyckie, oparte na wspólnych wartościach i solidarności.

Wzmocnimy bilateralne relacje na rzecz transformacji regionu i rozszerzenia UE z państwami Bałkanów Zachodnich.

B.3

Profesjonalna dyplomacja na miarę XXI wieku

Polskie relacje dyplomatyczne nie będą wyznaczane ideologicznym powinowactwem, a praktyczną realizacją racji stanu. Będziemy współdziałać na rzecz budowy wspólnoty interesów, zamiast kłócić się o historię.

W oparciu o najwyższe profesjonalne standardy zbudujemy służbę zagraniczną na miarę dwudziestego pierwszego wieku. Stanowiska w zagranicznej służbie cywilnej obsadzane będą w drodze konkursowej, z uwzględnieniem wysokich merytorycznych standardów i znajomości języków obcych. Szczególny nacisk położymy na nowe mechanizmy działania dyplomacji publicznej, gospodarczej i kulturalnej.

Stworzymy skuteczne mechanizmy promocji Polek i Polaków w instytucjach międzynarodowych, w tym na najwyższe stanowiska. Na forum instytucji europejskich okazją do tego będzie prezydencja Polski w Radzie Unii Europejskiej w 2025 r.

Zadbamy, aby polscy przedsiębiorcy odgrywali czołową rolę w transformacji i odbudowie gospodarczej Europy Wschodniej, a państwo polskie skutecznie wspierało ich działania i prowadziło efektywną dyplomację gospodarczą.

Przedsiębiorcy na rynkach zagranicznych, w dobie coraz większego uzależnienia decyzji gospodarczych od relacji politycznych, potrzebują mocnego wsparcia ze strony państwa. Utworzymy mechanizmy dialogu społecznego w tym zakresie i dokonamy całościowego przeglądu instytucji i mechanizmów wsparcia, włącznie z przeglądem placówek dyplomatycznych pod kątem kierunków polskiego eksportu.

Dokonamy strategicznego przeglądu ośrodków analitycznych finansowanych z budżetu państwa, które działają w obszarze polskiej polityki zagranicznej. Doprowadzimy do ich realnego udziału w odtworzeniu publicznej dyskusji o miejscu Polski w Europie i w świecie.

Zwiększymy zaangażowanie Polski w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju, jak i wkład w międzynarodową pomoc rozwojową.

"Byłaś dzielna Polsko, teraz bądź mądra i bezpieczna z Europą – wspólnotą narodów i ludzi wolnych, piękną w różnorodności i silną w poszanowaniu praw oraz dziedzictwa."

NATALIA POBŁOCKA
RADNA MIASTA SOPOTU,
PRZEWODNICZĄCA REGIONU POMORSKIEGO NOWOCZESNEJ

B.4

Budowa potencjału armii, sojusze i ochrona granic

Po szczycie w Madrycie będziemy zabiegać o dalsze wzmacnianie wschodniej flanki NATO, w tym o zwiększoną obecność Sojuszu na terytorium RP, zarówno pod względem liczby żołnierzy, jak i infrastruktury.

Pomimo licznych słabości Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obronności, a może właśnie ze względu na nie, będziemy wspierać i uczestniczyć w europejskich projektach integracyjnych w tej dziedzinie, pod warunkiem ich kompatybilności z Sojuszem Północnoatlantyckim. Europy nie stać na brak rozwiązań wspólnej obrony i duplikowanie środków na poziomie narodowym. UE musi być też gotowa do brania większej odpowiedzialności za swoje bezpieczeństwo w czasie, kiedy priorytety Stanów Zjednoczonych uległyby poważnej zmianie. Będziemy też postulować radykalne zwiększenie środków na obronność w wieloletnim budżecie UE.

W czasie wojny trudno jest prowadzić racjonalną debatę publiczną na temat bezpieczeństwa RP, stanu i perspektyw Polskich Sił Zbrojnych. Tymczasem rzeczywistość nie nadąża za uprawianą przez rząd gigantomanią, a resort obrony dopiero ostatnio, pod wpływem wojny, radykalnie zmienił podejście.

Dlatego dokonamy jak najszybszego przeglądu Polskich Sił Zbrojnych oraz przygotujemy nową Strategię Bezpieczeństwa Narodowego RP. Urealnimy wszelkie mierniki, jeśli chodzi o stan osobowy polskiej armii, jak i strategię zakupów uzbrojenia. Zapewnimy transparentność zakupów, konkurencyjność ofert i efektywność kosztową, a także realny offset w polską gospodarkę.

Przygotujemy i wcielimy w życie horyzontalną Narodową Strategię Budowania Odporności RP i przeciwdziałania zagrożeniom niekonwencjonalnym. Obejmować ona będzie m.in. problemy cyberbezpieczeństwa, infrastrukturę krytyczną, przestrzeń komunikacji publicznej, handlu i inwestycji.

Skuteczna polityka ochrony granic RP będzie prowadzona w ramach współpracy z wyspecjalizowanymi agencjami międzynarodowymi i w zgodności z międzynarodowymi konwencjami praw człowieka. Polska będzie też aktywnie współtworzyła wspólną politykę migracji i azylu UE, a nie aktywnie ją zwalczała.

WITOLD ZEMBACZYŃSKI
POSEŁ,
WICEPRZEWODNICZĄCY
NOWOCZESNEJ

"Fundament nowoczesnej i bezpiecznej przyszłości Polski musi opierać się na trzech filarach. Pierwszy to bogate, wykształcone i świadome swojej wartości społeczeństwo. Drugi filar to zintegrowany w ramach wspólnoty transatlantyckiej system sojuszy obronnych poparty silnymi więzami gospodarczymi z partnerami Unii Europejskiej. Trzeci filar to rozwój stosunków bilateralnych z krajami o wspólnych wartościach."

C Lepszy rząd, sprawniejsze instytucje

Wiele osób ma w ostatnich latach poczucie, że demokracja została „rozbrojona”, państwo zawłaszczone, a jego instytucje zdewastowane. Dlatego hasło Nowoczesnej „sprawniejsze państwo za te same pieniądze” pozostaje aktualne.

Dziś jednak to nie wystarczy. Potrzebne jest odbudowanie poczucia, że nasze państwo jest dobrem wspólnym wszystkich obywatelek i obywateli oraz odtworzenie życzliwości i szacunku w relacjach społecznych. Sprawiedliwość wymaga również rozliczenia wszystkich, którzy złamali prawo i dopuścili się nadużyć finansowych.

C.1 Rozliczenie winnych niszczenia państwa i jego instytucji
C.2 Naprawa i profesjonalizacja instytucji publicznych
C.3 Decentralizacja, demonopolizacja, deinstytucjonalizacja
C.4 Zmiana systemu wyborczego na bardziej proporcjonalny
C.5 Wzmocnienie instytucji kluczowych dla demokracji
C.6 Odbudowa poczucia wspólnoty i Polski obywatelskiej

C.1

Rozliczenie winnych niszczenia państwa i jego instytucji

Wiele instytucji publicznych zostało zdewastowanych przez działania władzy. Dotyczy to nie tylko sądów. Zniszczone zostały autonomia, sprawczość i profesjonalizm instytucji kluczowych do działania państwa. Wydatki wielu z nich zostały rozdęte do granic nieprzyzwoitości.

Osoby kierujące od 2015 r. instytucjami publicznymi dopuściły się wielokrotnie czynów o znamionach przestępstw. „Wybory kopertowe", trefne karty wyborcze, niewidzialne respiratory, nielegalny „Pegasus", miliony dla Rydzyka, utopione miliardy – w państwie PiS afera goni aferę.

Powstała „kasta ludzi stojących ponad prawem". Pociągniemy ich do przewidzianej prawnie odpowiedzialności karnej.

Pociągniemy do odpowiedzialności karnej i skarbowej sprawców naruszeń dyscypliny budżetowej, uszczuplania finansów publicznych oraz złych decyzji urzędniczych, m.in. absurdalnych decyzji o inwestycjach publicznych i Spółkach Skarbu Państwa. Sprawcy tych przestępstw nie pozostaną bezkarni.

Pociągniemy do odpowiedzialności konstytucyjnej i karnej sprawców kierowniczych i sprawców wykonawczych czynów zabronionych. Osoby, które się ich dopuściły, staną przed sądami powszechnymi oraz Trybunałem Stanu.

Szczegółowo prześwietlimy majątki osób związanych bezpośrednio oraz pośrednio z partią władzy pod kątem nielegalnych dochodów oraz wyprowadzania pieniędzy z instytucji publicznych i spółek skarbu państwa na cele partyjne lub prywatne. Winni odpowiedzą za stwierdzone nadużycia i przestępstwa.

Jeśli po audycie państwa po zmianie władzy okaże się, że przedstawiciele partii wchodzących w skład Zjednoczonej Prawicy prowadzili działania wyczerpujące przesłanki delegalizacji, złożymy wniosek o ich delegalizację.

"Nikt nie może bezkarnie łamać prawa. Wszystkich przestępców rozliczą wolne i sprawiedliwe sądy. Także tych z PiS-u."

ANDRZEJ PRENDKE
PRZEWODNICZĄCY MŁODYCH NOWOCZESNYCH
WICEPRZEWODNICZĄCY NOWOCZESNEJ

C.2

Naprawa i profesjonalizacja instytucji publicznych

Główne problemy zarządcze polskiego państwa to: brak wyobraźni strategicznej i suwerennej myśli rozwojowej, niezdolność do posługiwania się różnymi stylami zarządzania, formalistyczny legalizm, słaba zdolność do obywatelskiej korekty złych rządów oraz niska jakość rządzenia. Opracujemy długofalową strategię rozwoju gospodarczego i społecznego państwa, którą będziemy konsekwentnie realizować.

Po przejęciu władzy dokonamy audytu realnego zadłużenia państwa, bo rządzący ukrywają prawdę o stanie budżetu i poziomie wydatków publicznych. Przywrócimy rozsądną i odpowiedzialną politykę budżetową oraz fiskalną i pieniężną, bez nadmiernego zadłużania kosztem przyszłych pokoleń i rozdawnictwa służącego osiąganiu politycznych zysków.

Dokonamy przeglądu instytucji publicznych, od sądów po TVP, przywracając im w pierwszej kolejności standardy profesjonalnego działania. Dostosujemy strukturę władz wykonawczych i instytucji centralnych do potrzeb pluralistycznego, profesjonalnie, sprawnie i cyfrowo zarządzanego państwa.

Przywrócimy fachowy korpus służby cywilnej w administracji publicznej i zadbamy o odpowiednie wynagrodzenia w sektorze publicznym. Wprowadzimy transparentne i uczciwe zasady wyboru urzędników i menedżerów instytucji kontrolowanych przez państwo na wszystkich szczeblach, zatrzymując patologie w obsadzaniu kluczowych stanowisk osobami dyspozycyjnymi politycznie oraz członkami rodziny. Przywrócimy rolę KSAP jako ponadpartyjnej kuźni kompetentnych urzędników.

Zlikwidujemy instytucje, które są efektem nadmiernej biurokracji i upartyjnienia państwa w ostatnich latach, a które niewiele wnoszą do zarządzania państwem, tworząc jedynie synekury dla partyjnych nominatów.

"Obserwujemy dziś zawłaszczenie państwa. Instytucje i spółki przejęli ludzie nieprzygotowani, wybrani z partyjnego klucza. Konsekwencje ponoszą obywatele. Szalejąca inflacja, chaos legislacyjny, dramat w każdej dziedzinie: najwyższy czas to zmienić. Czas na przygotowanych, zaangażowanych, nowoczesnych ludzi."

KONRAD SIKORA
WICEPRZEWODNICZĄCY
REGIONU
DOLNOŚLĄSKIEGO
NOWOCZESNEJ

C.3

Decentralizacja, demonopolizacja, deinstytucjonalizacja

Państwo od 2015 r. zostało radykalnie scentralizowane, a władza skupiona w nieformalnych, niekonstytucyjnych ośrodkach władzy. Recentralizacja stała się źródłem patologii i nadużyć. Przeprowadzimy decentralizację państwa i przekażemy decyzyjność na niższe szczeble.

Spółki Skarbu Państwa nadmiernie znacjonalizowały różne obszary gospodarki. Przeprowadzimy ich demonopolizację i otworzymy te sektory (firmy paliwowe, energetyczne, media, transport) dla prywatnych dostawców usług, ustalając zarazem wymagany standard usług publicznych.

W wielu obszarach, np. usługach społecznych, potrzebna jest deinstytucjonalizacja (świadczenie usług przez podmioty inne niż instytucje), wprowadzenie zasad public governance oraz podejścia sieciowego i wielosektorowego (włączenie organizacji pozarządowych i komercyjnych w tworzenie rynku usług).

Przyspieszymy cyfryzację usług publicznych i poszerzymy katalog spraw, które obywatel może załatwić w urzędach online.

C.4

Zmiana systemu wyborczego na bardziej proporcjonalny

Wybory w Polsce nie są proporcjonalne, co daje nienaturalną premię partii, która zdobywa najwięcej głosów. Sejm jest przez to niereprezentatywny. Zaproponujemy nowy, bardziej proporcjonalny system wyborczy, oparty o przeliczanie głosów metodą Hare-Niemeyera.

Obniżymy progi wyborcze do 3% dla partii i 5% dla koalicji, co wzmocni proporcjonalność i zapobiegnie "wybieraniu mniejszego zła".

Wzmocnimy rolę Senatu, oddzielając go kadencyjnie i organizacyjnie od Sejmu. Będziemy przekonywać inne partie do wprowadzenia 6-letniej kadencji Senatu, by wzmocnić jego rolę stabilizującą. Wybory większościowe w jednomandatowych okręgach wyborczych do Senatu powinny się odbywać w dwóch turach, by w pełni odzwierciedlały wolę wyborców.

Wzmocnimy rolę Senatu w powoływaniu osób tworzących organy państwowe – poza wyborem RPO i szefa NIK, Senat będzie miał wpływ na wybór sędziów Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu.

C.5

Wzmocnienie instytucji kluczowych dla demokracji

Wzmocnimy w porządku prawnym "bezpieczniki" i "hamulce", które przeciwdziałają politycznemu przejmowaniu instytucji publicznych.

Wzmocnimy ochronę Konstytucji. Wprowadzimy rozproszoną kontrolę konstytucyjną: sądy powszechne będą miały możliwość orzekania bezpośrednio na podstawie Konstytucji.

Wzmocnimy ustawową pozycję instytucji kluczowych dla demokracji i praw człowieka – m.in. Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, Krajowej Rady Sądownictwa, Rzecznika Praw Obywatelskich, Najwyższej Izby Kontroli, Prokuratora Generalnego. Ustawy regulujące pracę tych organów powinny być traktowane jak ustawy wyższego rzędu. Dlatego będziemy przekonywać inne partie do wprowadzenia „ustaw konstytucyjnych", regulujących funkcjonowanie konkretnych, kluczowych organów władzy. Nadamy im specjalny tryb uchwalenia: przyjęcie większością kwalifikowaną 3/5 głosów oraz specjalnie wydłużoną ścieżkę legislacyjną. Dzięki temu zmiany w tych instytucjach będą trudniejsze.

Niezależność Prokuratora Generalnego zostanie zapisana w Konstytucji. Będzie wybierać go Sejm i Senat na okres 7 lat spośród kandydatów spełniających wysokie wymagania, wskazywanych przez Trybunał Konstytucyjny, Sąd Najwyższy i Krajową Radę Sądownictwa.

Służby specjalne zostaną odpartyjnione i odbudowane jako profesjonalna instytucja. Zlikwidujemy skrajnie upolitycznione Centralne Biuro Antykorupcyjne. Szefowie służb będą powoływani przez Sejm za zgodą Senatu spośród kandydatów spełniających kryteria ustawowe na odpowiednią kadencję. Wzmocnimy kontrolę służb i ochronę obywateli przed nieuprawnionymi czynnościami służb specjalnych wobec nich (podsłuchy, inwigilacje, represje).

C.6

Odbudowa poczucia wspólnoty i Polski obywatelskiej

Jako liberałki i liberałowie cenimy życzliwość i szacunek dla drugiego człowieka, a także szacunek dla różnorodności. Chcemy, by stały się one podstawą nowej umowy społecznej.

Zaczniemy wprowadzać standardy życia publicznego oparte o rozsądek i umiar. Będziemy przywracać w dyskursie publicznym rolę demokratycznej debaty oraz rzetelnych, merytorycznych argumentów, a także kompromisu w imię dobra publicznego.

Wprowadzimy rozwiązania zwiększające kontrolę społeczną i obywatelską nad władzą wykonawczą, zwiększające wpływ społeczeństwa na podejmowane decyzje oraz przejrzystość podejmowania decyzji dotyczących obywateli.

Wprowadzimy rozwiązania aktywizujące działalność obywateli, ich aktywność społeczną, polityczną i w innych dziedzinach, pozwalające się im łatwiej zrzeszać i sieciować, by uzyskiwać wpływ na sprawy publiczne.

D Mocniejsze prawa i wolności obywatelskie

Mamy w Polsce długie tradycje walki o liberalne wartości: wolność, solidarność, świeckie państwo, równość i prawa człowieka. Nasze swobody nie mogą być polem targów, „kompromisów” czy referendów. Są nienegocjowalne.

Nie pozwolimy, by ktokolwiek narzucał Polkom i Polakom to, jak żyć, w co wierzyć i kogo kochać. Dlatego zadbamy o świeckie, neutralne światopoglądowo państwo i wzmocnimy instytucjonalną ochronę praw i wolności obywatelskich we wszystkich sferach.

D.1 Lepsza instytucjonalna ochrona praw i wolności
D.2 Prawa kobiet – w tym prawo do aborcji
D.3 Związki partnerskie, równość małżeńska, prawa osób LGBTQI+
D.4 Gwarancje praw innych mniejszości
D.5 Zero tolerancji dla nienawiści i uprzedzeń
D.6 Ochrona praw obywateli w sieci

"Jak powietrza potrzebujemy wolności, równości i różnorodności. Równość małżeńska, związki partnerskie, walka z mową nienawiści, edukacja, zakaz praktyk konwersyjnych. Kożdy inkszy wszyscy równi."

MONIKA ROSA
POSŁANKA, WICEPRZEWODNICZĄCA NOWOCZESNEJ,
PRZEWODNICZĄCA REGIONU ŚLĄSKIEGO NOWOCZESNEJ

"Zaufajmy kobietom! Wszystko, co możemy i musimy zrobić jako państwo, to zapewnić wszechstronne i skuteczne wsparcie: ekonomiczne, prawne, medyczne i psychologiczne."

TADEUSZ GRABAREK
RADNY MIASTA WROCŁAWIA,
PRZEWODNICZĄCY REGIONU DOLNOŚLĄSKIEGO NOWOCZESNEJ

#WolnośćDlaWszystkich

D.1

Lepsza instytucjonalna ochrona praw i wolności

Dokonamy przeglądu obszarów działania państwa pod kątem ochrony praw obywatelek i obywateli. Wprowadzimy dodatkowe mechanizmy monitoringu naruszeń praw człowieka i praw obywatelskich. Wzmocnimy niezależność instytucji i zakres działania instytucji kluczowych dla ochrony praw człowieka, takich jak Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Kobiet, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Pacjentów czy Rzecznika Konsumentów.

Umożliwimy regionom i miastom powoływanie regionalnych i miejskich rzeczników praw obywatelskich.

Przywrócimy profesjonalne standardy pracy w policji i prokuraturze, a każde naruszenia praw człowieka będzie traktowane poważnie.

Wzmocnimy dostęp obywateli do informacji publicznej, wprowadzając mechanizmy zobowiązujące instytucje do bardziej przejrzystego działania.

Wzmocnimy konstytucyjną ochronę pluralizmu medialnego oraz wolności nauki i badań naukowych. Zniesiemy zapis kodeksu karnego, dotyczący tzw. obrazy uczuć religijnych, ponieważ jest on obecnie podstawą państwowej cenzury prowadzonej w porozumieniu z episkopatem.

MAGDALENA BRUKWIŃSKA
DYREKTORKA BIURA KRAJOWEGO NOWOCZESNEJ

"Każdy człowiek, niezależnie od narodowości, płci, orientacji czy tożsamości seksualnej, stanu zdrowia, wyznania czy światopoglądu, zasługuje na szacunek oraz na równe prawa. Chcę żyć w państwie, które zapewnia wszystkim mieszkankom i mieszkańcom, a także osobom przebywającym na terytorium Polski, szeroką wolność, która kończy się tylko w przypadku, gdy narusza wolność innych osób."

#WolnośćDlaWszystkich

D.2

Prawa kobiet – w tym prawo do aborcji

Zwiększymy ochronę praw kobiet, m.in. w zakresie równości płac, pomocy ofiarom przemocy domowej, ochrony w przypadkach molestowania czy gwałtu (nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, zmiana definicji zgwałcenia, przemoc ekonomiczna, przemoc poseparacyjna, itd.).

Kobiety będą mogły korzystać z pełni praw reprodukcyjnych. Poprawimy dostęp do badań prenatalnych oraz dostęp do ginekologa niezależnie od miejsca zamieszkania (w tym dla kobiet z niepełnosprawnościami), przywrócimy finansowany przez państwo program in vitro.

Korzystanie z antykoncepcji „dzień po" będzie proste i bezpłatne (dostępne będą dyżurne gabinety lekarskie bez klauzuli sumienia).

Zapewnimy kobietom możliwość bezpłatnego i bezpiecznego przerywania ciąży do 12. tygodnia.

Poprawimy standardy opieki opieki okołoporodowej i zadbamy o ich przestrzeganie (w tym o prawo do porodu w znieczuleniu).

Zwalczymy ubóstwo menstruacyjne zapewniając powszechny dostęp do środków higienicznych (tamponów, podpasek itd.).

Wprowadzimy zasadę, dzięki której żaden szpital finansowany przez NFZ, nie będzie mógł zasłaniać się klauzulą sumienia lekarki czy lekarza.

"Każda z nas ma swoją własną historię i nie każda z nas musi zostać mamą. Żądamy uszanowania naszych wyborów. Jeśli zdecydujemy się na zajście w ciążę, państwo powinno dać nam poczucie bezpieczeństwa. Nowoczesna mama to szczęśliwa i spełniona kobieta."

LILIANA BAREŁA-PALCZEWSKA
RADNA MIASTA RUMI,
SKARBNICZKA REGIONU POMORSKIEGO NOWOCZESNEJ

#WolnośćDlaWszystkich

D.3

Związki partnerskie, równość małżeńska, prawa osób LGBTQI+

Każda rodzina i każdy związek potrzebują wsparcia i ochrony. Dlatego wprowadzimy ustawę chroniącą różnopłciowe oraz jednopłciowe związki partnerskie. Wprowadzimy ustawę o równości małżeńskiej.

Ustawa o procedurze uzgadniania płci wprowadzi łatwą procedurę uzgodnienia płci osób, których tożsamość płciowa różni się od płci wpisanej do aktu urodzenia.

Wprowadzimy zakaz tzw. „praktyk konwersyjnych" , które mają na celu stłumienie czyjejś orientacji lub tożsamości płciowej i zostały zdyskredytowane naukowo.

Zagwarantujemy edukację równościową w szkołach.

Wprowadzimy programy pomocy psychologicznej i prawnej dla osób LGBTQI+, które padają ofiarą dyskryminacji w instytucjach publicznych i miejscach pracy, lub są ofiarami napaści i nienawiści. Sprawy te będą ścigane z urzędu. .

#WolnośćDlaWszystkich

D.4 Gwarancje praw innych mniejszości

Zadbamy o ochronę praw cudzoziemców, doświadczających w Polsce nierównego traktowania i nienawiści, uruchomimy dla nich program pomocy prawnej i psychologicznej.

Doprowadzimy do uznania języka śląskiego i wilamowskiego za języki regionalne, oraz uznania mniejszości śląskiej i kaszubskiej. Ochrona dziedzictwa kulturowego tych społeczności będzie wspierana.

"Prawa człowieka, w tym prawa mniejszości, są papierkiem lakmusowym demokracji. Demokracja to rządy większości, ale ograniczone prawami mniejszości. Władzę demokratyczną poznać można po jej stosunku do mniejszości."

TERESA ASTRAMOWICZ-LEYK
PRZEWODNICZĄCA KOMISJI WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO, CZŁONKINI ZARZĄDU REGIONU I RADY KRAJOWEJ NOWOCZESNEJ

#WolnośćDlaWszystkich

D.5

Zero tolerancji dla nienawiści i uprzedzeń

By przeciwdziałać ksenofobii i rasizmowi oraz rozwijać postawy szacunku dla każdego człowieka, wprowadzimy do programu szkolnego elementy edukacji o prawach człowieka oraz edukacji antydyskryminacyjnej i edukacji medialnej.

Zmienimy kodeks karny, by wzmocnić ściganie z urzędu przestępstw motywowanych uprzedzeniami ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność oraz orientację i tożsamość płciową. Zadbamy, by organy ścigania traktowały te przestępstwa poważnie.

Członkostwo w organizacjach głoszących hasła nienawiści i odwołujących się do totalitaryzmów, zakazanych na mocy Konstytucji, będzie realne ścigane, a organizacje te – delegalizowane.

Wprowadzimy ustawową definicję mowy nienawiści oraz mechanizmy skuteczniejszego oczyszczania internetu z hejtu. Przestępstwa motywowane uprzedzeniami dokonywane w sieci będą w końcu realnie ścigane.

Zmienimy zakres działania Funduszu Sprawiedliwości, by realnie pomagał ofiarom przestępstw, w tym motywowanych nienawiścią i uprzedzeniami. Część Funduszu zostanie przeznaczona na odszkodowania dla uczestniczek i uczestników demonstracji oraz protestów za szykany i brutalne traktowanie przez policję.

Rozszerzymy bezpłatną pomoc prawną i procesową dla obywatelek i obywateli, by mogli skutecznie bronić i dochodzić swoich praw.

"Każda forma relacji między dwojgiem dorosłych ludzi zasługuje na ochronę państwa. Zarówno związek między kobietą i mężczyzną, jak i osobami tej samej płci, powinien mieć taki sam status prawny. Najwyższy czas uregulować te kwestie i dostrzec tych Polaków, co do których dotychczas, w wymiarze relacji uczuciowych i życiowych, udawano, że ich nie ma".

MARCIN GOŁASZEWSKI
PRZEWODNICZĄCY RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI,
PRZEWODNICZĄCY REGIONU ŁÓDZKIEGO NOWOCZESNEJ

#WolnośćDlaWszystkich

D.6

Ochrona praw obywateli w sieci

Prawo do informacji i prawo do korzystania z sieci uważamy za jedno z podstawowych praw człowieka. Wprowadzimy programy zapewniające powszechny dostęp do internetu, zmniejszające wykluczenie cyfrowe i zwiększające poziom cyfrowej edukacji (rozumienie treści i odpowiedzialne z nich korzystanie).

Zadbamy o prywatność obywateli w sieci tworząc przepisy krajowe i angażując się w prace legislacyjne Unii Europejskiej, by lepiej uregulować ten obszar.

Będziemy dążyć do tego, żeby działające w Polsce i w UE platformy internetowe miały zakaz przechowywania prywatnych (osobistych oraz wrażliwych) danych obywatelek i obywateli oraz wykorzystywania ich w celach komercyjnych.

#WolnośćDlaWszystkich

E Silniejszy, bliższy ludziom samorząd

Samorządność jest wielkim osiągnięciem polskiej transformacji i cieszy się zaufaniem Polek i Polaków. Samorządy są najbliżej obywatelek i obywateli i zapewniają mieszkankom oraz mieszkańcom dobrą jakość życia.

Rząd PiS ogranicza niezależność, kompetencje i finansowanie wojewódzkich, powiatowych i gminnych wspólnot. Wzmocnimy samorządy wprowadzając zarazem więcej elementów społecznej kontroli samorządu. Samorządy powinny w większym stopniu działać w modelu wielosektorowym, realizując zadania na rzecz mieszkańców w ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz sektorem prywatnym.

E.1 Bardziej lokalnie, mniej centralnie

E.2 Większe przychody samorządu – zmiany finansowania

E.3 Lepsza jakość życia w regionach

E.4 Samorząd współpracujący z obywatelkami i obywatelami

E.5 Więcej e-usług w samorządzie

KINGA SKOWROŃSKA
RADNA WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO, WICE-PRZEWODNICZĄCA REGIONU MAŁOPOLSKIEGO

"Od 2015 roku PiS skrupulatnie ogranicza władzę samorządom narzucając im swoją narrację i ograniczenia. Deregulacja, której się dopuszcza obecna władza jest niekorzystna dla lokalnych społeczeństw. Samorządy powinny przejąć więcej kompetencji publicznych. To samorządowcy, a nie rząd, najlepiej wiedzą co jest potrzebne mieszkańcom gminy czy powiatu! My, samorządowcy jesteśmy gotowi do działania w celu szybkiego rozwoju samorządu i lokalnych społeczności."

E.1

Bardziej lokalnie, mniej centralnie

Pogłębimy decentralizacje i wzmocnimy autonomię samorządu w ramach struktur jednolitego państwa. Zadaniem władzy centralnej pozostanie ustalanie standardu usług publicznych. Część kompetencji władz centralnych zostanie jednak przekazana na niższy poziom.

Zlikwidujemy kosztowną i będącą źródłem konfliktów dwuwładzę wojewody i marszałka województwa. Większość kompetencji rządu w regionie przejmie marszałek województwa. Samorządy regionalne udowodniły, że poradzą sobie z realizacją nawet najtrudniejszych zadań. Pozostałe kompetencje nadzorcze zostaną przekazane do Regionalnej Izby Obrachunkowej i do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Odpolitycznimy nadzór nad samorządem – nadzór wojewody zastąpi audyt sprawowany przez izbę audytu samorządowego stworzoną na bazie regionalnych izb obrachunkowych.

Wzmocnimy strategiczne kompetencje samorządu wojewódzkiego. Jego rola zostanie uwzględniona w Konstytucji. Kompetencje sejmików i zarządów województw zostaną wzmocnione. Na szczeblu regionalnym oraz na szczeblu największych polskich miast powinno zapadać więcej decyzji dotyczących m.in. polityki zdrowotnej i społecznej, edukacji, energetyki, ekologii, bezpieczeństwa oraz transportu.

Przyspieszymy procedowanie ustaw metropolitalnych dla aglomeracji, które pomogą im się skuteczniej rozwijać.

Wprowadzimy do procedury ustawodawczej „weto samorządowe", pozwalające na czasowe wstrzymanie legislacji przez przedstawicieli samorządu i przeprowadzenie dodatkowych konsultacji pod kątem wpływu legislacji na samorząd.

"Rządy PiS to pełzająca centralizacja. Konsekwentnie, krok po kroku, niszczone są instytucje demokratycznego ładu. Samorząd terytorialny pozbawiony kompetencji. Likwidacja demokratycznych procedur i instytucji to koniec państwa prawa."

SŁAWOMIR POTAPOWICZ
WICEPRZEWODNICZĄCY RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY, SEKRETARZ GENERALNY NOWOCZESNEJ

E.2

Większe przychody samorządu – zmiany finansowania

Opracujemy wspólnie z samorządami nowe mechanizmy finansowania samorządów, m.in. poprzez modyfikację podatku od nieruchomości oraz „PIT komunalny" i 1% PIT (jak w przypadku organizacji pozarządowych, ale niezależny od niego).

By zapewnić stabilne wpływy jednostki samorządu terytorialnego powinny zyskać dochód własny, pochodzący bezpośrednio z podatków PIT od mieszkańców („PIT komunalny", „zlokalizowanie podatku dochodowego"), stanowiący np. całość wpływów z pierwszego progu podatkowego (17%) i podatku liniowego (19%), by mieszkańcy silniej identyfikowali się ze swoimi wspólnotami, a one otrzymały więcej pieniędzy na zaspokajanie lokalnych potrzeb.

Jasno określimy, za co ponosi odpowiedzialność finansową i merytoryczną państwo, a za co samorząd, szczególnie w przypadku edukacji (rodzaje szkół) i zdrowia (szpitale).

Urealnimy subwencję oświatową dla samorządów. Musi ona pokrywać wszystkie koszty działania szkół ponoszone przez samorządy tak, jak było to zakładane.

Stworzymy zachęty skłaniające samorządy do realizowania zadań w różnych modelach finansowania, m.in. w partnerstwach publiczno-prywatnych (PPP) oraz porozumieniach wielosektorowych.

Obowiązkowa wpłata do budżetu państwa o charakterze wyrównawczym, tzw. janosikowe, musi ulec zmianie. Wprowadzimy progi ostrożnościowe, zabezpieczające samorządy w przypadku gwałtownej dekoniunktury. Powiążemy Janosikowe z działaniami inwestycyjnymi beneficjentów. W algorytmie obliczania tej daniny zmienimy kryterium liczby zameldowanych mieszkańców poprzez wprowadzenie współczynnika korygującego pozwalającego na określenie realnej liczby mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego.

ANNA AUKSEL-SEKUTOWICZ
RADNA MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY, WICE-PRZEWODNICZĄCA REGIONU MAZOWIECKIEGO NOWOCZESNEJ

"Od kilku lat PiS psuje dobre praktyki wypracowywane przez lata w lokalnych ojczyznach. Z roku na rok coraz bardziej osłabia finanse samorządów. Samorządowcy niepowiązani z partią rządzącą muszą ustawiać się w kolejce i prosić o wsparcie finansowe, aby móc realizować swoje ustawowe zadania. Finanse samorządów nie mogą być zależne od fanaberii czy zakusów rządzących. Dziś, tylko odsunięcie PiS od władzy może ustabilizować dochody polskich samorządów i dać im możliwość rozwoju."

E.3

Lepsza jakość życia w regionach

Jakość codziennego życia obywatelek i obywateli zależy w dużej mierze od jakości pracy samorządów. Zwiększymy swobodę wspólnot w zarządzaniu ich strukturami i decydowaniu, w jaki sposób realizować zadania.

Wprowadzimy rozwiązania ułatwiające samorządom rozwój budownictwa komunalnego, dostępnego szczególnie dla osób o zarobkach poniżej średniej. Stworzymy zachęty do rozwijania budowy mieszkań komunalnych na wynajem (m.in. na potrzeby programu dzietności).

Będziemy promować w miastach zrównoważone podejście do uczestniczek i uczestników ruchu drogowego. Zwiększymy rolę transportu publicznego, dostępnego również dla osób z niepełnosprawnościami.

Problemem wielu gmin jest nieuporządkowane i niekontrolowane gospodarowanie przestrzenią. Zakończymy prace nad ustawą o planowaniu przestrzennym, by wprowadzić jednolite, wyższe standardy i skrócić czas planowania. Proces wydawania pozwoleń powinien być skrócony i odbiurokratyzowany.

Wprowadzimy rozwiązania przeciwdziałające niekontrolowanemu rozlewaniu się miast, wprowadzając zakaz zabudowy na obszarach, gdzie nie ma dostępu do podstawowych usług publicznych.

Wspólnie z reprezentacją władz samorządowych wypracujemy dodatkowe narzędzia dotyczące ochrony krajobrazu, niszczonego przez "szyldozę" i "banerozę".

E.4

Samorząd współpracujący z obywatelkami i obywatelami

Wzmocnimy pozycję radnych w samorządach. Radne i radni powinni w większym stopniu wykorzystywać swoje uprawnienia kontrolne.

Wprowadzimy zakaz zatrudniania i zasiadania w radach nadzorczych spółek miejskich i gminnych radnych oraz osób pełniących funkcje kierownicze w samorządach.

Mieszkanki i mieszkańcy zyskają większy wpływ na decyzje władz lokalnych. Samorządy będą zobowiązane do poprzedzania decyzji kluczowych z punktu widzenia jakości życia obywateli realnymi, a nie fasadowymi konsultacjami społecznymi. Wprowadzimy obowiązek rozpisania referendum lokalnego przy strategicznych ekonomicznie i społecznie decyzjach.

Obywatelki i obywatele skarżą się na nieprzejrzystość samorządu. Zwiększymy jawność informacji publicznych i dostęp do nich poprzez konieczność publikowania na stronach szerszego zakresu informacji. To nie obywatel ma się o nie dopraszać, tylko władza musi je prezentować.

Wszystkie kierownicze stanowiska w samorządzie i spółkach samorządowych muszą być obsadzane w drodze transparentnych konkursów, z jasno określonymi kryteriami.

JOLANTA NIEZGODZKA
RADNA RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA, CZŁONKINI ZARZĄDU NOWOCZESNEJ

"Samorząd to obywatele i obywatelki. Dlatego powinni oni mieć zagwarantowaną statutową możliwość wypowiedzenia się w trakcie każdego posiedzenia rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa. Bezpośredni głos obywatelek i obywateli nie może sprowadzać się do jednorazowego wystąpienia w debacie nad raportem o stanie jednostki samorządu terytorialnego".

E.5

Więcej e-usług w samorządzie

Pandemia COVID-19 pokazała, jak ważna jest cyfryzacja i cyfrowy dostęp obywatelek i obywateli do usług (edukacji, zdrowia, informacji). Będziemy stymulować samorząd do zwiększania dostępu online w usługach publicznych dla obywatelek i obywateli.

Będziemy rozwijać programy wsparcia tak, by władze uchwałodawcze i wykonawcze Jednostek Samorządu Terytorialnego podejmowały decyzje w oparciu o sprawdzone dane i przesłanki (evidence-based policy).

Cyfryzacja stwarza duże możliwości rozwoju lokalnych sieci kooperacji oraz wspierania przedsiębiorczości. Powołamy program wspierający inicjatywy wspólnot w tym zakresie, promujący np. miejscowe usługi i przedsiębiorstwa oraz zwiększające gęstość sieci społecznych, w tym sąsiedzkich.

"Cyfrowy rozwój każdego samorządu to aktualnie jedno z kluczowych wyzwań. Proste rozwiązania wykorzystujące nowe technologie oraz zapewniające dostęp do usług jest koniecznością w każdej gminie czy województwie. Możliwość załatwienia większości spraw, bez wychodzenia z domu, z pewnością poprawi jakość życia mieszkańców".

BARTOSZ SZYMANSKI
RADNY MIASTA TORUNIA,
WICEPRZEWODNICZĄCY REGIONU KUJAWSKO-POMORSKIEGO NOWOCZESNEJ

F Praktyczna edukacja bez indoktrynacji

Rządy PiS – chaos, zmiany i indoktrynacja – zdewastowały system edukacji szkolnej. Zmniejszyły szansę dzieci na zdobycie praktycznych umiejętności i szczęśliwe życie.

Pandemia COVID-19 pokazała z kolei nierówności w dostępie do zdalnej edukacji. Nowoczesna ma oparty o najlepsze światowe doświadczenia program praktycznej, świeckiej szkoły, która uczy dzieci kompetencji przyszłości. Edukację postrzegamy jako uczenie się z różnych źródeł, przez całe życie. Zwiększymy autonomię programową szkół i samorządów, zmniejszymy uprawnienia kuratorów i odpolitycznimy kuratoria oświaty.

F.1 Elastyczna struktura
F.2 Odchudzony i praktyczny program nauczania
F.3 Większe szanse rozwoju dla każdej uczennicy i każdego ucznia
F.4 Bezpieczna nauka i rozrywka w sieci
F.5 Świecka, neutralna światopoglądowo szkoła
F.6 Autonomia i odbiurokratyzowanie szkolnictwa wyższego

"Polskie dzieci muszą przygotować się do życia w zmieniającym się świecie. Dlatego edukacja musi być ciekawa, a więc praktyczna. Praktyczna w treściach, jak i w sposobie nauki. Musi uczyć kompetencji miękkich, przygotowywać do nauki przez całe życie i kształtować szczęśliwych ludzi. I ma być świecka."

KATARZYNA LUBNAUER
POSŁANKA, WICEPRZEWODNICZĄCA NOWOCZESNEJ

F.1

Elastyczna struktura

Zmiany w edukacji przeprowadzone w ostatnich latach wyrządziły olbrzymie szkody uczennicom i uczniom oraz nauczycielkom i nauczycielom. Nie można robić kolejnej rewolucji, ale chcemy drobnymi krokami, w dialogu z nauczycielkami i nauczycielami oraz rodzicami, poprawiać edukację. Nawet najlepsze systemy szkolne, jak fiński, ciągle się zmieniają.

Szkoła będzie bardziej elastyczna. Samorząd będzie mógł kształtować sieć swoich szkół oraz dzielić 8-letnią szkołę podstawową na etapy. Pomoże to odtworzyć bez rewolucji największe zalety ustroju szkolnego z gimnazjami oraz wykorzystać lepiej możliwości infrastruktury i kompetencje nauczycieli.

Decyzje o treściach regionalnych w programie nauczania będą podejmować szkoły i samorządy. Odpolitycznimy proces tworzenia podstaw programowych w szkołach. Centralnie podstawy programowe i recenzowanie podręczników oddamy Komisji Edukacji Narodowej złożonej z ekspertów, a nie polityków. Samorządy otrzymają od rządu pełne finansowanie na organizację zadań edukacyjnych.

Zadbamy o odpowiednie wynagradzanie nauczycielek i nauczycieli, zwiększenie prestiżu zawodu i dobre kształcenie młodych nauczycielek i nauczycieli.

"Kto najlepiej zna potrzeby uczniów? Nauczyciele i samorząd nadzorujący szkołę. W liceum powinniśmy móc modyfikować plany nauczania, a w szkołach zawodowych kształcić najważniejsze umiejętności potrzebne na lokalnym rynku pracy."

JACEK IWANCZ
RADNY SEJMIKU DOLNOŚLĄSKIEGO,
WICEPRZEWODNICZĄCY KOMISJI KULTURY, EDUKACJI I NAUKI,
DYREKTOR LICEUM

F.2

Odchudzony i praktyczny program nauczania

Polska szkoła nie może być anachroniczna. Powinna przygotowywać młodzież do życia w XXI, a nie XIX wieku, bez wkuwania i przeładowanych programów. Stworzymy przewidywalne i stabilne ścieżki edukacji. Podstawy programowe zostaną odchudzone tak, żeby dać nauczycielom więcej swobody i czasu na indywidualną pracę z uczniem.

Uczennice i uczniowie nie lubią szkoły, bo jest nudna i teoretyczna. Postawimy na praktyczną edukację. Zajęcia w większym stopniu nastawione będą na pracę w zespole i kształcenie umiejętności praktycznych – współpracę, odpowiedzialność, rozwiązywanie problemów. Postawimy na więcej zajęć interdyscyplinarnych kosztem zajęć pamięciowych.

Nauczycielki i nauczyciele położą większy nacisk na uczenie logicznego i niezależnego myślenia oraz kreatywności i twórczego działania. Będą rozwijać też umiejętności techniczne i manualne, a nie tylko teoretyczne. Przedmioty przyrodnicze będą nauczane przez doświadczenia i eksperymenty pobudzające zainteresowania uczennic i uczniów, a nie tylko teorię. Wyposażymy wszystkie szkoły w standardową pracownie (eksperymentatorium) umożliwiająca wykonanie uczniom samodzielnie prostych doświadczeń. Szkoła musi być ciekawa.

Polska szkoła powinna być atrakcyjna dla dzieci i młodzieży nie tylko w czasie lekcji, ale również po nich, jako miejsce rozwijania pasji, pomocy w nauce, zajęć kulturalnych i sportowych. Dzięki temu każda uczennica i każdy uczeń będą mogli liczyć na indywidualne rozwijanie swoich zdolności i predyspozycji. Aby było to możliwe, będziemy dążyć do tego, żeby szkoły uczyły na jedna zmianę, a każde dziecko mogło w szkole dostać ciepły posiłek.

"Polska szkoła powinna uczyć kreatywności i krytycznego myślenia, promować różnorodność i tolerancję, gwarantując uczennicom i uczniom perspektywy na krajowym i międzynarodowym rynku pracy."

MATEUSZ GWÓŹDŹ
WICEPRZEWODNICZĄCY REGIONU ŚLĄSKIEGO MŁODYCH NOWOCZESNYCH

F.3

Większe szanse rozwoju dla każdej uczennicy i każdego ucznia

Stawiamy na wszechstronny rozwój dzieci od najmłodszych lat, od dostępnych powszechnie żłobków i przedszkoli. Pięciolatki będą obowiązkowo objęte wychowaniem przedszkolnym, by w tym ważnym dla rozwoju dziecka czasie, pobudzać jego talenty i wyrównywać szanse edukacyjne.

Uczennice i uczniowie oraz ich rodzice, opiekunki i opiekunowie chcą szkoły bez tornistrów i płatnych korepetycji. Po lekcjach szkoła powinna być miejscem wyrównywania szans, rozwoju umiejętności i bezpiecznej opieki. Zadania dodatkowe powinny być odrabiane w szkole, a nie w domu – dzieci powinny mieć czas na zabawę, relacje z rodzicami i cieszenie się z dzieciństwa.

Treści dotyczące edukacji ekonomicznej, zdrowotnej, ekologicznej i kulturalnej wprowadzimy (kosztem wiedzy mniej praktycznej) do podstaw programowych takich przedmiotów jak WOS, biznes i zarządzanie, przyroda, biologia, historia, czy język polski.

Wprowadzimy ogólnopolski program nauki języków obcych (zwłaszcza jęz. angielskiego). Zwiększymy liczbę klas dwujęzycznych w ostatnich dwóch klasach szkół podstawowych i szkołach ponadpodstawowych. Uzyskane certyfikaty językowe będą zwalniać z egzaminów z języka na maturze.

Wprowadzimy rządowo-samorządowy „Bilet do kultury” – 300 zł rocznie dla każdej uczennicy i każdego ucznia powyżej 12 roku życia do wydania na wydarzenia w instytucjach kultury lub zakup dostępu do kultury w sieci (w tym możliwość zakupu książek).

Wszyscy uczniowie będą objęci indywidualnym doradztwem zawodowym w szkole. Otrzymają raporty predyspozycji zawodowych, które pozwolą lepiej zaplanować przyszłą edukację i karierę zawodową.

Będziemy stać na straży pluralizmu w systemie szkolnym, w tym szkół niepublicznych i czerpiących inspirację z edukacji alternatywnej.

F.4

Bezpieczna nauka i rozrywka w sieci

Cyfryzacja i internet zmieniają edukację na całym świecie. Są ogromną szansą, ale by z niej skorzystać, potrzebny jest dostęp do sieci, platform nauczania online oraz zasobów edukacyjnych. Będziemy wspierać rozwój platform i tworzenie treści edukacji online.

Upowszechnimy program e-tornister, który odciąży szkolne plecaki i pozwoli uczniom na korzystanie w większym stopniu z e-learningu. Każda uczennica i każdy uczeń od czwartej klasy szkoły podstawowej i pierwszej szkoły ponadpodstawowej oraz każda nauczycielka i każdy nauczyciel otrzyma tablet z internetem i specjalnym oprogramowaniem do pracy na lekcji i zdalnej.

Zadbamy o rozwój produktów e-learningowych, tworząc program wsparcia dla innowacyjnych projektów, co rozwinie także potencjał polskich start-upów.

Mając świadomość zagrożeń wynikających z niekontrolowanego korzystania z sieci, rozwiniemy edukację medialną i cyfrową oraz programy wsparcia w przypadku uzależnienia dzieci od internetu.

F.5

Świecka, neutralna światopoglądowo szkoła

Szkoła nie może być przestrzenią indoktrynacji, przekłamywania historii czy budowania fałszywych mitów, a także narzucania religii czy uprzedzeń. Zadbamy o świecką, neutralną światopoglądowo szkołę, w której z szacunkiem traktuje się każdą uczennicę i każdego ucznia oraz ich tożsamość.

Wprowadzimy w szkołach powszechny program edukacji seksualnej tak, aby chronić dzieci przed złym dotykiem, pedofilią i zagrożeniami wynikającymi z rozwoju nowych technologii i braku wiedzy o bezpiecznym seksie.

Zniesiemy finansowanie religii w szkole ze środków publicznych. Religia może odbywać się po lekcjach i bez oceny na świadectwie szkolnym.

"Nowoczesny obywatel to nowoczesna szkoła. Stworzymy system edukacji, który będzie otwierał horyzonty i przygotowywał młodzież na wyzwania przyszłości, nie zapominając o nowoczesnym patriotyzmie. Młody Polak to Europejczyk i obywatel świata."

KATARZYNA KWARCIŃSKA-KULIS
CZŁONKINI RADY KRAJOWEJ NOWOCZESNEJ

F.6

Autonomia i odbiurokratyzowanie szkolnictwa wyższego

Przeprowadzimy nowelizację prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, w duchu autonomii i odbiurokratyzowania uczelni. Zmiany spowodują, że polskie uczelnie będą cieszyły się wysoką renomą na świecie. Zdemokratyzujemy szkolnictwo wyższe tak, żeby decyzje nie były podejmowane jednoosobowo, jak jest obecnie. Zatrudniona kadra akademicka oraz pracownicy muszą mieć wpływ na życie uczelni.

Uczelnie powinny stać się atrakcyjnym miejscem pracy, przyciągającym najlepszych ekspertów. Oznacza to podwyższenie płac. Warunki finansowe muszą być jednym z argumentów dla wyboru ścieżki kariery w szkolnictwie wyższym.

Zadbamy również o komfort studentek i studentów, m.in. umożliwiając na wyższych latach nauki łączenie studiów z pracą.

"Wolność badawcza, otwartość na dyskurs naukowy i osadzona w realiach gospodarczych samodzielność w kształtowaniu przyszłości świata akademickiego to twórcze i innowacyjne rozwiązania dla gospodarki, podstawa konkurowania na globalnym rynku i najlepsza z możliwych inwestycji – w kapitał ludzki."

DR BARTŁOMIEJ J. GABRYŚ
WICEPRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU REGIONU ŚLĄSKIEGO NOWOCZESNEJ,
WYKŁADOWCA AKADEMICKI

"Polska nauka musi się rozwijać. Konieczne są zmiany, które pozwolą zwiększyć nakłady na badania naukowe oraz odbiurokratyzowanie procedur z nimi związanych. Niezbędna jest również rewolucja w systemie ewaluacji jednostek naukowych – naukowcy powinni prowadzić badania, a nie tracić czas na ich opis w dziesiątkach sprawozdań."

SŁAWOMIR KALINOWSKI
PROFESOR W INSTYTUCIE ROZWOJU WSI I ROLNICTWA PAN,
CZŁONEK RADY KRAJOWEJ NOWOCZESNEJ

G Dobre zdrowie przez całe życie

Pandemia COVID-19 przypomniała, jak ważne jest zdrowie i dostęp do wysokiej jakości usług medycznych. Obnażyła również wszystkie słabości ochrony i profilaktyki zdrowia w Polsce.

Polki i Polacy oczekują życia w dobrym zdrowiu i dobrej kondycji, a w razie choroby – szybkiego dostępu do diagnostyki i leczenia. Zwiększymy rolę profilaktyki zdrowotnej i badań przesiewowych.

G.1 Zdrowie jako publiczny priorytet
G.2 Większe nakłady na zdrowie i sprawniejszy system
G.3 Powszechna edukacja zdrowotna i więcej profilaktyki
G.4 "Codzienne zdrowie całej rodziny"
G.5 Seniorki i seniorzy z lepszą opieką zdrowotną oraz rehabilitacją
G.6 Nowoczesne terapie i e-zdrowie dostępne dla wszystkich

G.1

Zdrowie jako publiczny priorytet

Zwiększymy rolę profilaktyki i edukacji zdrowotnej (zaczynając od najmłodszych), bo lepiej zapobiegać niż leczyć.

Co roku umiera prawie 400 tys. Polek i Polaków, najczęściej na zawały i udary, choroby nowotworowe, choroby płuc i układu pokarmowego. Wprowadzimy spójne programy profilaktyki i diagnostyki zdrowotnej, realizowane przez podstawową opiekę zdrowotną (POZ) i medycynę pracy, co zmniejszy zachorowania i ryzyko przewlekłych chorób.

Zadbamy o poprawę jakości w kształceniu lekarek i lekarzy oraz pielęgniarek i pielęgniarzy, a także o lepsze warunki ich pracy w Polsce. Wprowadzimy zawód "asystentki/asystenta lekarki/lekarza", żeby lekarki i lekarze mogli skupić się na pracy z pacjentkami oraz pacjentami i nie zajmowali się pracą biurokratyczną.

Zwiększymy możliwość podejmowania pracy w zawodzie przez wykwalifikowane cudzoziemki i wykwalifikowanych cudzoziemców pod warunkiem znajomości języka polskiego.

"Wspólnie z ekspertkami i ekspertami opracowaliśmy po pandemii szczegółowe rozwiązania, które znacznie poprawią zdrowie Polek i Polaków, w tym osób starszych. Od lat wiadomo, co trzeba zrobić. Czas na działania."

PAWEŁ RABIEJ
PRZEWODNICZĄCY NOWOCZESNEJ W WARSZAWIE, CZŁONEK ZARZĄDU PARTII

G.2

Większe nakłady na zdrowie i sprawniejszy system

Wydatki na zdrowie powinny zostać zwiększone, a w perspektywie dekady, biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa, wzrosnąć do co najmniej 7-8%.

Skoncentrujemy i skoordynujemy działania zdrowotne i prozdrowotne. Połączymy budżety na profilaktykę, leczenie, rehabilitację i świadczenia społeczne z tytułu choroby, by przywracać chorym zdrowie i pracę. Wzmocnimy rolę samorządu wojewódzkiego w zarządzaniu zdrowiem (regionalne „mapy zdrowia", współdecydowanie o podziale środków, koordynacja działań szpitali w regionie).

Źródłami dodatkowego finansowania zdrowia staną się dodatkowe wpływy budżetowe: poszerzenie bazy płatników składki zdrowotnej i wzrost akcyzy (papierosy, opłaty za sprzedaż alkoholu, napoje wysokosłodzone i niezdrowa żywność), wprowadzenie dodatkowych dobrowolnych ubezpieczeń oraz współfinansowanie wybranych procedur medycznych, a także aktualizacja koszyka świadczeń gwarantowanych.

Precyzyjnie określimy koszyk świadczeń w ramach ubezpieczenia podstawowego. Każda pacjentka i każdy pacjent będzie wiedział na jakie zabiegi może liczyć w ramach koszyka, a które zabiegi wymagają zapłaty lub dopłaty (np. z dodatkowych ubezpieczeń).

By promować zdrowy tryb życia i motywować do zapobiegania chorobom, zmniejszymy wysokość składki zdrowotnej lub płaconego podatku dla osób poddających się regularnym przeglądom zdrowotnym („Bilanse Zdrowia") i wykonującym badania profilaktyczne oraz korzystającym regularnie ze szczepień.

Przesuniemy w ochronie zdrowia nacisk na podstawową opiekę zdrowotną (POZ), pomoc ambulatoryjną specjalistyczną i wzmocnimy medycynę pracy. W połączeniu z profilaktyką pozwoli to na lepszy dostęp do świadczeń w szpitalach w razie poważnych chorób. Część łóżek w szpitalach przeznaczymy na opiekę długoterminową i paliatywną, której w wielu regionach brakuje.

Poprawimy dostęp pacjentek i pacjentów do leczenia i monitoringu zdrowia, wzmacniając wykorzystanie telemedycyny i e-zdrowia, a także odciążając lekarki i lekarzy od biurokracji.

G.3

Powszechna edukacja zdrowotna i więcej profilaktyki

80% środków na zdrowie przeznacza się na leczenie chorób, a tylko 20% na profilaktykę. Zwiększymy znaczenie profilaktyki, edukacji zdrowotnej i wczesnego wykrywania chorób.

Edukacja prozdrowotna (w tym odżywiania się i dbania o ruch by zapobiegać otyłości) będzie prowadzona już od przedszkola. Wiedza o zdrowiu pojawi się w programie w ramach obowiązujących przedmiotów. Wzrost kompetencji zdrowotnych pozwoli na zdrowszy tryb życia.

Zintegrujemy programy profilaktyki zdrowotnej prowadzone przez rząd i samorządy, dotyczące najczęściej występujących chorób (z których wiele ma te same czynniki ryzyka). Wraz z prozdrowotnymi kampaniami informacyjnymi pozwoli to wcześniej wykrywać nowotwory (np. raka piersi, szyjki macicy, jelita grubego) oraz choroby przewlekłe i cywilizacyjne (cukrzyca i choroby metaboliczne, choroby krążenia).

Wprowadzimy „Bilans Zdrowia" – przekrojowe badania kontrolne w określonym wieku (18, 30, 40, 50, 60 lat oraz przy przejściu na emeryturę), by odpowiednio wcześnie wykryć zagrożenia zdrowia. Pozwolą one wykrywać i leczyć na wczesnym etapie choroby niszczące zdrowie Polek i Polaków.

„Bilans Zdrowia" dla 18-latków będzie zawierał opcjonalny pakiet badań w kierunku podatności na 15 najczęstszych warunkowanych genetycznie chorób, które są przyczyną śmierci 5% populacji przed ukończeniem 40. roku życia. Pomoże to wykryć i wyleczyć je na wczesnym etapie.

"Ile jest warte zdrowie i życie człowieka? Mówimy: to wartości najważniejsze, bezcenne. W praktyce jednak, częściej robimy przegląd samochodu, niż przegląd naszego zdrowia. Wielu z nas zgłasza się do lekarza zbyt późno, a to właśnie profilaktyka ratuje życie".

OLGA GÓRNA
RADNA DZIELNICY URSYNÓW W WARSZAWIE,
SEKRETARZ STRUKTUR WARSZAWSKICH NOWOCZESNEJ

G.4

"Codzienne zdrowie całej rodziny"

Zintegrowane programy zdrowotne „Codzienne zdrowie całej rodziny" pomogą lepiej zaspokoić potrzeby zdrowotne polskich rodzin.

Wprowadzimy program wczesnego wykrywania nowotworów u dzieci oraz bezpłatne szczepienia przeciwko HPV, by zmniejszyć ryzyko raka szyjki macicy.

Procedura in vitro będzie bezpłatna, podobnie jak dostęp do antykoncepcji „dzień po" bez recepty oraz bezpieczna aborcja. Młodzież od 15 roku życia będzie miała dostęp do ginekologa bez rodziców. Podniesiemy standardy opieki okołoporodowej.

Ze względu na rosnące problemy psychiczne dzieci i młodzieży (depresje, uzależnienia, agresja i inne) wzmocnimy pomoc psychologiczną dla dzieci i młodzieży, przeprowadzimy reformę opieki psychologiczno-psychiatrycznej dzieci i młodzieży. Zwiększymy liczbę miejsc rezydenckich na specjalnościach psychiatria i psychiatria dziecięca. Zwiększymy dostęp do pomocy psychologicznej dla dorosłych, w tym seniorek i seniorów.

Zwiększymy wsparcie dla rodzin opiekujących się dziećmi przewlekle chorymi i niesamodzielnymi, wymagającymi długoterminowej opieki, by umożliwić lepszą opiekę nad nimi oraz ich rehabilitację.

Według ekspertek i ekspertów w ciągu dekady liczba pacjentek i pacjentów chorych onkologicznie wzrośnie o około 30%. Zadbamy, by „szybka ścieżka" dla osób z podejrzeniem nowotworu była naprawdę szybka.

Chorzy nie mogą być zmuszani do rezygnacji z zakupu leków z powodów finansowych. Wprowadzimy (w ramach dodatkowego ubezpieczenia) zwrot wydatków na leki, gdy pacjentka lub pacjent w ciągu roku przekroczy określony limit.

MAJA ZABOROWSKA
RADNA MIASTA LUBLIN, PRZEWODNICZĄCA REGIONU LUBELSKIEGO NOWOCZESNEJ

"Zapłodnienie metodą in vitro to dla wielu par często jedyna szansa na posiadanie dziecka. Niestety nie wszyscy mogą z niej skorzystać ze względu na wysokie koszty. Dlatego uważam, że refundacja programu leczenia niepłodności tą metodą powinna być bezwzględnie refundowana przez Państwo, co jest standardem w wielu europejskich krajach. Przywrócimy jego finansowanie."

G.5

Seniorki i seniorzy z lepszą opieką zdrowotną oraz rehabilitacją

Za dwie dekady 1/3 Polek i Polaków przekroczy 60 lat. Ze względu na starzenie się społeczeństwa, zintegrujemy elementy systemu zdrowia i opieki społecznej tak, by osoby starsze mogły jak najdłużej zachować zdrowie i samodzielność.

Wprowadzimy jako element systemu sieć placówek senioralnych „Centrum Zdrowia 75+": dziennych domów opieki medycznej połączonych z opieką ambulatoryjną. Seniorki i seniorzy uzyskają w nich opiekę społeczną oraz medyczną wraz z rehabilitacją.

Wzmocnimy wsparcie środowiskowe i sąsiedzkie osób starszych, opiekę wytchnieniową (dla opiekunów osób niesamodzielnych), wspomagane zamieszkanie, systemy telemedycyny i teleopieki („opaski zdrowia" i monitoring jego stanu).

Wprowadzimy ogólnokrajowy program zapobiegania i wczesnego wykrywania chorób otępiennych, które dotykają osoby w podeszłym wieku.

G.6

Nowoczesne terapie i e-zdrowie dostępne dla wszystkich

Położymy nacisk na większy dostęp do nowoczesnych badań i terapii m.in. badań prenatalnych, genetyczych oraz terapii leczących nowotwory.

Rozszerzymy IKP (Internetowe Konto Pacjenta) oraz jego wszechstronne stosowanie, co dzięki zintegrowanym danym o zdrowiu poprawi koordynację opieki nad pacjentem prowadzoną przez wielu specjalistów i zwiększy skuteczność terapii.

Zwiększymy zdalny dostęp do części usług medycznych oraz wykorzystanie w ochronie zdrowia rozwiązań z zakresu sztucznej inteligencji (analiza badań obrazowych, pomoc diagnostyczna dla lekarzy i inne), które pozwolą stawiać szybsze i trafniejsze diagnozy.

Rozwiniemy telemedycynę, telediagnostykę, teleopiekę i osobiste systemy oceniające stan zdrowia (aplikacje), zwłaszcza w profilaktyce chorób. Zwiększymy wydatki na opracowywanie nowoczesnych leków i terapii przez polskie podmioty.

Polska włączy się w prace nad rozwiązaniami dotyczącymi zdrowego środowiska życia, dobrostanu oraz zapobiegania chorobom i leczenia ich skutków Unii Europejskiej, by pełniej korzystać z funduszy UE i europejskiego know-how w trosce o zdrowie obywatelek i obywateli.

H Niezależne, sprawiedliwe sądownictwo

Polki i Polacy chcą sprawnie działającego wymiaru sprawiedliwości – prokuratury i sądów. Zmiany w sądownictwie po 2015 r. nie zapewniły tego. Doprowadziły natomiast do potężnego, niepotrzebnego i rujnującego wymiar sprawiedliwości oraz zaufanie społeczne kryzysu praworządności.

Zakończymy spór rządu PiS z Komisją Europejską o praworządność i doprowadzimy do wypłaty środków z KPO. By każdy obywatel miał poczucie, że państwo jest sprawiedliwe, sądy i Trybunał muszą być niezależne od polityków. Odbudujemy niezależność sądów, a ich praca zostanie usprawniona.

H.1 Odbudujemy niezawisłość sądów

H.2 Niezależna prokuratura, sprawniejsze sądy i „sprawiedliwość proceduralna”

H.3 Proste, przejrzyste, zrozumiałe prawo

H.4 Rozwijanie świadomości prawnej obywateli

"Jesteśmy zwolennikami rzetelnej reformy wymiaru sprawiedliwości, gdzie sądy będą dla obywatela, gdzie dobre prawo to proste prawo, a język prawniczy jasny i zrozumiały dla każdego. Zamiast dwóch byle jakich przepisów – jeden, a dobry."

BARBARA DOLNIAK
POSŁANKA, CZŁONKINI ZARZĄDU NOWOCZESNEJ

H.1

Odbudujemy niezawisłość sądów

Niezawisłość sądu to gwarancja wolności obywateli i sprawiedliwego państwa. Odwrócimy wszystkie zmiany niezgodne z Konstytucją RP, wprowadzone po 2015 r. Stabilny porządek ustrojowy sądownictwa zapewni zagwarantowaną w Konstytucji niezależność wymiaru sprawiedliwości od polityki, gwarantując obywatelom prawo do bezstronnego sądu i Trybunału.

Przywrócimy zapisane w Konstytucji RP zasady wyboru sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa, zapewniając jej niezależność od polityków. Zapewnimy odpowiednią reprezentację w KRS sędziów Sądów Rejonowych, Okręgowych i Apelacyjnych.

Odsunięci i szykanowani politycznie sędziowie wrócą do orzekania. Stworzymy reguły gwarantujące stabilność pracy i rozwoju samorządu sędziowskiego.

Ograniczymy zakres nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi m.in. poprzez możliwość wskazywania przez samorząd sędziowski kandydatów na prezesów oraz decydujący wpływ na odwołanie prezesów.

Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów zostaną uniezależnione od nacisku polityków.

"Niezawisłe sądy to fundament państwa prawa, to gwarancja praworządności i sprawiedliwych orzeczeń. Cofniemy deformę sądownictwa!"

GABRIEL JACKOWSKI
SEKRETARZ REGIONU MAZOWIECKIEGO NOWOCZESNEJ

H.2

Niezależna prokuratura, sprawniejsze sądy i „sprawiedliwość proceduralna”

Zapewnimy Prokuratorowi Generalnemu możliwość kształtowania właściwej polityki karnej i skutecznego ścigania przestępstw. Odpolitycznimy i uniezależnimy prokuraturę, rozdzielając funkcję Ministra Sprawiedliwości od funkcji Prokuratora Generalnego.

Wprowadzimy mechanizmy zapewniające niezależność prokuratorów od jakichkolwiek nacisków politycznych, tak by jedynym organem uprawnionym do weryfikacji działań prokuratora w kwestiach merytorycznych był niezależny sąd.

Obywatelki i obywatele oczekują „sprawiedliwości proceduralnej” – poczucia uczestnictwa w rzetelnym procesie oraz zmniejszenia przewlekłości spraw. Sądy powinny działać sprawniej, dlatego skrócimy czas oczekiwania na wyroki, by procesy nie przeciągały się latami. Dostosujemy liczbę sędziów i referendarzy sądowych do potrzeb wynikających z liczby spraw wpływających do sądów. Każdy sędzia będzie miał asystenta, by usprawnić i przyspieszyć postępowanie.

Sądy będą bardziej przyjazne i dostępne dla obywatela. Zwiększymy rolę mediacji i pozaprocesowych metod rozwiązywania sporów. By odciążyć sądy, niektóre prostsze i łatwiejsze do rozstrzygnięcia sprawy będą rozpoznawane przez inne podmioty.

Zadbamy o zapewnienie sądom właściwych warunków technicznych oraz rozwiązań technologicznych, a także o przygotowanie kadr sędziowskich. Stworzymy regulacje dotyczące kształcenia aplikantów, by w pełni wykorzystać ich potencjał.

Wprowadzimy trwałe rozwiązania, które zapewnią pracownikom administracyjnym sądów możliwość stałego podnoszenia kwalifikacji, a także podwyższenie poziomu wynagrodzeń. To zachęci dobrze wysoko wykształconą kadrę do pracy w wymiarze sprawiedliwości.

H.3

Proste, przejrzyste, zrozumiałe prawo

Dobre prawo to proste prawo – zamiast dwóch niejasnych przepisów lepszy jest jeden dobry. Przywrócimy Komisję Kodyfikacyjną: zapewni to powrót do tradycji tworzenia dobrego prawa i pełnego profesjonalizmu w tworzeniu aktów prawnych przy uwzględnieniu szerokich konsultacji.

Dwa obszary wymagają pilnych działań i uproszczeń ze względu na rosnącą liczbę utrudnień i obciążeń – przepisy dotyczące działania firm i samorządu. Powołamy wielosektorową Komisję „Przedsiębiorczość bez barier", która uprości przepisy dotyczące prowadzenia firm, by poprawić warunki dla przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy.

Powołamy także Komisję „Sprawny samorząd", która dokona przeglądu i uproszczenia przepisów na podstawie których działają samorządy – by mogły one działać sprawniej i uzyskały więcej uprawnień.

Wszystkie procedowane w Sejmie ustawy będą obowiązkowo zawierać ocenę skutków regulacji (OSR), by zmniejszyć liczbę niepotrzebnych czy wręcz szkodliwych przepisów oraz rzetelnie ocenić konsekwencje wprowadzenia nowego prawa dla życia społecznego i gospodarki.

H.4

Rozwijanie świadomości prawnej obywateli

Wprowadzimy w szkole elementy edukacji prawnej, by każdy obywatel miał elementarne pojęcie o prawie, obowiązkach i uprawnieniach. Kształcenie prawne młodzieży będzie stanowić obowiązkowy element edukacji szkolnej, by kształcić i wychowywać świadomych swoich praw obywateli.

Zwiększymy udział obywateli w tworzeniu prawa. Wprowadzimy obowiązkowe konsultacje społeczne w procesie legislacyjnym. Zwiększymy rolę organizacji pozarządowych w tworzeniu prawa – uzyskają one wpływ i możliwości wyrażania swojej opinii w kontekście tworzenia aktów prawnych, z których w przyszłości będą korzystać.

Obywatelki i obywatele muszą mieć pewność, iż sądy orzekają wyłącznie w granicach prawa i w oparciu o obowiązujące przepisy. Będzie temu służyć wzmocnienie roli ławniczek i ławników, utworzenie przy KRS Rady Społecznej z rolą doradczą oraz lepsza komunikacja środowisk sędziowskich z obywatelami.

Co czwarta osoba stająca przed sądem nie posiada pełnomocnika, a na pomoc prawną dla uczestniczek i uczestników procesów przeznacza się tylko ok. 1,3% budżetu sprawiedliwości. Wprowadzimy ogólnokrajowy, finansowany z Funduszu Sprawiedliwości system pomocy prawnej dla osób jej potrzebujących, których nie stać na pełnomocnika i porady prawne.

"Musimy odbudować zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, które stanowi podstawę funkcjonowania państwa prawa. Czas na przywrócenie zasad praworządności. Stawiam to jako priorytet!"

HUBERT JEŻEWSKI
SEKRETARZ MŁODYCH NOWOCZESNYCH W WIELKOPOLSCE, CZŁONEK NOWOCZESNEJ

I Wolna, różnorodna kultura

Kultura jest trwalsza od autostrad – poszerza horyzonty i rozwija kapitał społeczny. Mamy znakomitych pisarzy i poetów, reżyserów, kompozytorów, artystów sztuk wizualnych, a także ceniony w świecie teatr.

Zapewnimy twórczyniom i twórcom warunki, w których będą mogli najlepiej rozwijać swój talent, a polskiej kulturze zagwarantujemy przestrzeń wolności. Zadbamy o powszechniejszy dostęp do kultury i promocję polskiej kultury i tożsamości w świecie.

I.1 Kultura i tożsamość – przestrzeń wolności bez cenzury

I.2 Finansowanie kultury oraz status artystek i artystów

I.3 Kultura w mediach publicznych i edukacja kulturalna

I.4 Kultura silna różnorodnością i dostępnością

"Na kulturę zawsze jest czas - także w czasie wojny, kiedy trzeba wykazać się odwagą, zrozumieniem, tolerancją i człowieczeństwem."

KRZYSZTOF MIESZKOWSKI
POSEŁ, CZŁONEK ZARZĄDU NOWOCZSNEJ

I.1

Kultura i tożsamość – przestrzeń wolności bez cenzury

Kultura jest przestrzenią różnorodności. Zapewnimy jej wolność od jakichkolwiek nacisków: politycznych, religijnych czy finansowych. Będziemy pilnować autonomii kultury i jej niezależności od władzy, wolności twórczości artystycznej, badań naukowych oraz publikacji ich wyników, wolności nauczania, a także wolności korzystania z dóbr kultury.

Przeciwstawiamy się martyrologiczno-katolickiej i antyeuropejskiej wizji polskiej tożsamości oraz wypaczonej „polityce historycznej", prowadzonej przez rząd w ostatnich latach i narzucanej także kulturze. Polityka kulturalna, historyczna i tożsamościowa nie mogą fałszować historii i współczesności. Powinniśmy skupić się na wkładzie Polski w rozwój uniwersalnych wartości humanistycznych i wartości demokratycznej, zachodniej cywilizacji.

Zniesiemy przepis kodeksu karnego dotyczący tzw. obrazy uczuć religijnych jako narzędzia cenzury, które ogranicza wolność twórczą i osobistą. Usuniemy z polskiej legislacji (m.in. z ustawy o radiofonii i telewizji) zapisy o ochronie wartości chrześcijańskich. Będziemy przeciwstawiać się różnym formom cenzury: kościelnej, politycznej czy ekonomicznej.

Wprowadzimy wypracowane w dialogu z twórcami i pracownikami sektora kultury rozwiązania pozwalające zrealizować zasady samoorganizacji, samostanowienia oraz samorządności instytucji kultury i środowisk twórczych.

ALICJA JAKIMKO
CZŁONKINI MŁODYCH NOWOCZESNYCH Z WOJ. DOLNOŚLĄSKIEGO

"Instytucje kultury kreują przestrzeń do poznawania świata w nieoczywisty sposób, a także komentowania go i reagowania na pojawiające się w nim problemy. Sztuka jest możliwością wyrażania siebie i swoich poglądów. Upolitycznianie sztuki jest ograniczeniem wolności słowa, a takim ograniczeniom należy się sprzeciwiać".

I.2

Finansowanie kultury oraz status artystek i artystów

Chcemy zwiększenia finansowania kultury do poziomu nie mniej niż 1% budżetu, by lepiej realizować inicjatywy obywatelskie w zakresie kultury.

Finansowanie kultury będzie w ustawie o finansach publicznych wydatkiem stałym i obligatoryjnym. Znowelizujemy ustawę o prowadzeniu i organizowaniu działalności kulturalnej, tak by instytucje kultury mogły być finansowane z kilku źródeł.

Wprowadzimy nowe, inne niż grantowe mechanizmy finansowania i zarządzania instytucjami kultury adekwatne do potrzeb i wyzwań, m.in. więcej stypendiów artystycznych, niepubliczne instytucje kultury w formie domów producenckich, kulturalne huby dla działalności centrów kultury, małe granty, narzędzia crowdfundingu.

Zwiększymy znaczenie w systemie zarządzania kulturą organizacji pozarządowych, powierzając im zadania dotyczące m.in. prowadzenia instytucji typu domy kultury, młodzieżowe domy kultury oraz programów edukacji kulturalnej.

Przyjmiemy rozwiązania pozwalające sektorowi prywatnemu i osobom indywidualnym na finansowanie kultury i sponsoring sztuki (ulgi podatkowe, odliczenie zakupu dzieł sztuki przez firmy jako kosztu, odpis do wysokości 1% CIT). Zapewni to dodatkowe finansowanie wydarzeń artystycznych oraz instytucji kultury i organizacji pozarządowych realizujących projekty kulturalne i społeczne.

Wprowadzimy przepisy przeciwdziałające prekaryzacji pracy w kulturze (niestabilne warunki zatrudnienia i niskie wynagrodzenia) oraz regulujące status egzystencjalny artystów – freelancerów (ustawa o statusie artysty zawodowego, powołująca Polską Izbę Artystów). Zapewni to artystom nieetatowym minimum bezpieczeństwa socjalnego i zdrowotnego.

I.3

Kultura w mediach publicznych i edukacja kulturalna

Telewizja publiczna przestanie być narzędziem rządowej propagandy i antagonizowania obywateli. Przywrócimy jej misję publiczną jako obiektywnej telewizji informacyjnej oraz misję edukacji w zakresie kultury. W programie telewizji znajdzie się miejsce na teatr, kino, sztuki wizualne, promocję czytelnictwa i inne formy kontaktu z kulturą.

Powołamy Instytut Edukacji Kulturalnej i wprowadzimy ogólnodostępne i wieloletnie programy edukacji kulturalnej. Wzmocnimy rolę edukacji kulturalnej i profesjonalnych edukatorów kultury, co pomoże rozwijać zainteresowanie kulturą i rozumienie jej kodów i znaczeń.

Stworzymy rządowo-samorządowe programy na rzecz rozwoju czytelnictwa i zaangażowaniu w kulturę. Ułatwimy tworzenie nowoczesnych, multimedialnych przestrzeni kultury (biblioteki, mediateki, interdyscyplinarne instytucje, księgarnie-kawiarnie, świetlice kulturalne w gminach).

I.4 Kultura silna różnorodnością i dostępnością

Będziemy dążyć do decentralizacji kultury i wzmacniać kulturowy wielogłos. Wzmocnimy rangę kultur narodowych i etnicznych, naukę języków i kultur ojczystych dla mniejszości w szkołach (śląska i kaszubska). Stworzymy Instytuty: Mowy i Kultury Śląskiej oraz Mowy i Kultury Kaszubskiej.

Podniesiemy rangę kultur narodowych i etnicznych, ułatwimy naukę języków i kultur ojczystych dla mniejszości w szkołach (śląska i kaszubska).

Instytut Pamięci Narodowej zostanie zlikwidowany.

Wprowadzimy programy integracji kulturowej dla osiedlających się w Polsce migrantów i migrantek, by łatwiej i szybciej odnaleźli tutaj nowy dom.

Kultura powinna być szeroko dostępna, co ułatwi jej cyfryzacja. Dlatego przyspieszymy digitalizację zasobów kultury: zbiorów muzealnych i bibliotecznych, materiałów audiowizualnych, dokumentacji zabytków dziedzictwa materialnego. Zasoby w sieci muszą być łatwo dostępne dla każdego.

Położymy nacisk na rozwijanie i podtrzymywanie kompetencji cyfrowych w starszym pokoleniu, by umożliwić seniorom dostęp do zasobów kultury online.

Wdrożymy zachęty do uruchamiania publicznych platform dla emisji treści kultury wytworzonych przez regionalne i miejskie instytucje kultury.

Wprowadzimy programy edukacji medialnej, kształtowanie umiejętności świadomego, krytycznego, odpowiedzialnego i selektywnego korzystania ze środków masowego przekazu i treści dostępnych w sieci.

J Inwestycje w usługi społeczne zamiast rozdawnictwa

Mimo dużych wydatków socjalnych mamy w Polsce zapaść demograficzną, problemy ze stabilnością pracy, rosnące nierówności i brak poczucia pewności ekonomicznej. Rząd PiS uprawia wybiórcze rozdawnictwo, a nie inwestycje w usługi społeczne zwiększające bezpieczeństwo socjalne jak robią to państwa dobrobytu (welfare state).

W polityce społecznej zaproponujemy nowe podejście – „Bezpieczny Ład" i skoncentrujemy się na priorytetach (dzietność, jakość życia seniorek i seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami) oraz najbardziej potrzebujących wsparcia grupach.

Będziemy rozwijać wysokiej jakości usługi społeczne (żłobki, przedszkola, dzienne domy wsparcia), by zwiększać kapitał społeczny. Inwestycje społeczne trzeba traktować tak, jak inwestycje w infrastrukturę.

J.1 Większa dzietność, aktywizacja zawodowa i równe szanse
J.2 Aktywna polityka wobec nowych problemów społecznych
J.3 Inwestycje w usługi społeczne wysokiej jakości
J.4 Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami
J.5 Aktywizacja seniorek i seniorów, wsparcie osób niesamodzielnych oraz osób w spektrum autyzmu
J.6. Aktywne działania na rynku pracy

J.1

Większa dzietność, aktywizacja zawodowa i równe szanse

Polska należy do krajów Unii Europejskiej z najniższą dzietnością, co grozi zmniejszeniem liczby ludności i załamaniem się systemu emerytalnego. Wprowadzimy kompleksowy program zachęcający do rodzicielstwa obejmujący m.in. program mieszkaniowy dla młodych rodzin, opiekę okołoporodową oraz wysokiej jakości usługi opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci (opieka żłobkowa).

Wprowadzimy skuteczny, realizowany przez podmioty komercyjne, współfinansowany przez rząd i samorząd, wielosektorowy program budowy mieszkań (energooszczędnych i dobrej jakości).

Pomożemy młodym ludziom w zakupie mieszkania, pokrywając wkład własny w wysokości 50 tys. i zagwarantujemy możliwość częściowego umorzenia kredytu gdy urodzi się dziecko.

Wprowadzimy regionalne programy budowy mieszkań na wynajem, w których cena najmu będzie regulowana w zależności od popytu w mieście / regionie. Dzięki nim młode Polki i młodych Polaków będzie stać na wynajęcie mieszkania w rozsądnej cenie. Stworzymy mechanizmy i ramy prawne zachęcające do budowy mieszkań na wynajem, których właścicielami staną się samorządy.

Przywrócimy finansowanie programu in vitro, będziemy kontrolować jakość standardów opieki porodowej w szpitalach.

W Polsce tylko 11% dzieci do 2. roku życia ma dostęp do różnych form opieki nad najmłodszymi, co stanowi trzeci najniższy wynik w UE. Wzorem Warszawy, gdzie Nowoczesna zrealizowała wyjątkowy na skalę europejską program żłobkowy, państwo i samorządy zaangażują się w tworzenie przystępnych cenowo żłobków i innych form opieki nad małymi dziećmi, by zwiększać ich szanse edukacyjne oraz umożliwić kobietom godzenie pracy zawodowej z opieką nad dzieckiem.

Będziemy dążyć do osiągnięcia tzw. „kryterium barcelońskiego" (objęcie opieką w placówkach żłobkowych i przedszkolnych odpowiednio 90% dzieci w wieku od 3 lat do wieku obowiązku szkolnego i 33% dzieci w wieku poniżej 3 lat) oraz do tworzenia przyjaznych miejsc opieki i edukacji małych dzieci do 12 lat.

Będziemy wspierać partnerski model rodziny i sprawiedliwy podział ról w opiece nad dziećmi, m.in. poprzez wprowadzenie dodatkowych płatnych urlopów dla ojców i zachęcanie do korzystania z nich (wdrożenie dyrektywy work-life balance).

Będziemy wzmacniać deinstytucjonalizację pieczy zastępczej, wspierać powstawanie rodzin zastępczych, adopcję dzieci chorych i z niepełnosprawnościami, tak by zapewnić wszystkim dzieciom, którymi nie mogą opiekować się rodzice najlepszą z możliwych opiekę zbliżoną do rodzinnej. Żadne dziecko nie powinno wychowywać się w instytucji.

J.2

Aktywna polityka wobec problemów społecznych

Prawa dziecka nie są dostatecznie chronione. Stworzymy ustawę o prawach dziecka, wdrożymy program systemowej analizy śmiertelnych przypadków krzywdzenia dzieci (na wzór Serious Case Review). Krzywdzone dzieci będą miały przedstawiciela prawnego. Będziemy dążyć do przyspieszenia spraw w sądach rodzinnych.

Przestępstwa wobec nieletnich, w tym pedofilia, będą zdecydowanie ścigane, a państwo zapewni jej ofiarom wsparcie psychologiczne i prawne w dochodzeniu odszkodowań od sprawców i osób, które je tuszowały.

Znowelizujemy system przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wzmocnimy elementy łańcucha pomocy dla ofiar, m.in. Niebieską Linię. Wdrożymy zapisy Konwencji Stambulskiej, m.in. w zakresie zmiany definicji gwałtu, wspierania organizacji pozarządowych (pieniądze z Funduszu Sprawiedliwości trafią do pokrzywdzonych i organizacji). Ułatwimy ofiarom przemocy dostęp do adwokata z urzędu.

Wprowadzimy definicję przemocy ekonomicznej i rozwiązania przeciwdziałające przemocy ekonomicznej oraz pozwalające na skuteczne ściąganie alimentów.

Polska zajmuje drugie miejsce w Europie pod względem prób samobójczych dzieci. Wprowadzimy programy pomocowe, które pozwolą objąć opieką młodzież w sytuacji kryzysowej (depresje, próby samobójcze, wzrost agresji). Zwiększymy finansowanie organizacji zajmujących się pomocą w tym zakresie.

Wzmocnimy edukację i działania społeczne w zakresie równouprawnienia i praktyk antydyskryminacyjnych. Wprowadzimy programy wsparcia psychologicznego i prawnego dla ofiar innych rodzajów przemocy i dyskryminacji, m.in. ze względu na wiek, rasę, orientację czy tożsamość seksualną lub narodowość.

Zidentyfikujemy wyzwania związane z wykluczeniem cyfrowym, by im przeciwdziałać, tak by brak dostępu do internetu nie ograniczał możliwości rozwojowych.

J.3

Inwestycje w usługi społeczne wysokiej jakości

Ujednolicimy i uprościmy ustawę o pomocy społecznej, by była ona jasna dla instytucji świadczących pomoc i przejrzysta dla obywatelek i obywateli.

Będziemy rozwijać wielosektorowy model pomocy społecznej i usług społecznych oraz deinstytucjonalizację pomocy społecznej tam, gdzie jest to zasadne (np. opieka nad osobami z niepełnosprawnością), tworzenie Centrów Usług Społecznych oraz łączenie wsparcia społecznego i zdrowotnego. W ramach pomocy społecznej zwiększy się znaczenie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, spółdzielniami socjalnymi, instytucjami not for profit.

Utworzymy Centra Pomocy Dzieciom, finansowane z Funduszu Sprawiedliwości, gdzie udzielana będzie kompleksowa pomoc psychologiczna, prawna i socjalna.

J.4

Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami i w spektrum autyzmu

Liczba osób z niepełnosprawnościami (OzN) w Polsce sięga nawet 4-7 mln, a system ich wsparcia wymaga pilnych zmian, w tym zmiany systemu orzecznictwa.

W Polsce żyje nawet 400 tysięcy osób w spektrum autyzmu. Razem z rodzinami stanowią milionową grupę obywateli.

Samorządy stworzą mapy potrzeb OzN i mapy potrzeb osób w spektrum autyzmu, uwzględniające różne rodzaje barier oraz dopasowane do nich narzędzia wspomagania, żeby wspierać skutecznie.

Wspólne działania rządu i samorządu będą rozwijać m.in. usługi asystenckie i mieszkania chronione, gwarantowane świadczenia rehabilitacyjne i usługi opiekuńcze przejazdy specjalistyczne. Przyspieszymy likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych we wszystkich budynkach użyteczności publicznej oraz wprowadzenie standardów dostępności w samorządach.

W przypadku śmierci opiekuna osoby z niepełnosprawnością lub w przypadku nabycia niepełnosprawności, zapewnimy specjalistyczną opiekę dla osób potrzebujących w ich dotychczasowym środowisku.

Podwyższymy rentę socjalną do równowartości minimum socjalnego obliczonego dla gospodarstwa domowego OzN. Wprowadzimy świadczenie pielęgnacyjne dla dorosłej osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności niezdolnej do samodzielnej egzystencji oraz świadczenie wychowawcze dla rodziców lub opiekunek i opiekunów dzieci z niepełnosprawnością. Wprowadzimy stałe odprowadzenie składek emerytalno-rentowych od świadczenia pielęgnacyjnego dla opiekuna OzN.

Zapewnimy możliwość pracy zawodowej zarobkowej przy jednoczesnym pobieraniu świadczenia pielęgnacyjnego dla rodziców i opiekunów osób w spektrum autyzmu i osób z niepełnosprawnościami.

"Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami jest poprawą życia całego społeczeństwa. Mądre wsparcie osób z niepełnosprawnościami daje im możliwości aktywnego życia zawodowego i społecznego a tym samym finansowe odciążenie systemu."

DR AGNIESZKA FILIPKOWSKA
RADNA RADY MIASTA GLIWICE,
CZŁONKINI ZARZĄDU REGIONU ŚLĄSKIEGO NOWOCZESNEJ,
KOBIETA ZE ZNACZNYM STOPNIEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

J.5

Aktywizacja seniorek i seniorów, wsparcie osób niesamodzielnych oraz w spektrum autyzmu

Poszerzymy urlopy opiekuńcze – będą nie tylko na dzieci, ale również na opiekę nad innymi krewnymi, takimi jak dziadkowie i rodzeństwo, w celu zapewnienia im opieki lub wsparcia z ważnych powodów medycznych.

Seniorki i seniorzy to ponad ¼ mieszkańców Polski. Zasługują na godne życie. Zwiększymy jakość opieki środowiskowej nad osobami starszymi i pomoc tym z nich, którzy mieszkają samotnie i potrzebują asysty oraz rehabilitacji.

Sfinansujemy rozwój sieci placówek senioralnych „Centrum Zdrowia 75+": dziennych domów opieki medycznej połączonych z opieką ambulatoryjną i rehabilitacją – pomogą one pozostawać seniorkom i seniorom w dobrym zdrowiu i kondycji.

J.6

Aktywne działania na rynku pracy

Wzmocnimy aktywizację zawodową oraz programy szkoleniowe dla pracowniczek i pracowników powyżej 50 roku życia, by mogli łatwiej odnaleźć się na rynku pracy. Wprowadzimy instrumenty służące lepszej identyfikacji potrzeb osób poszukujących pracy (profilowanie, pomoc doradcy, szkolenia).

Wprowadzimy programy zachęcające seniorki i seniorów do aktywności zawodowej, pozostawania na rynku pracy i wykorzystania swoich umiejętności. Wiek emerytalny kobiet i mężczyzn powinien być zrównany i co jakiś czas stopniowo podnoszony w korelacji do rosnącej długości życia.

Będziemy wspierać możliwości pracy zdalnej, a także rozwijanie mechanizmów ułatwiających podjęcie pierwszej pracy przez osoby młode wchodzące na rynek pracy (staże i stypendia organizowane wspólnie z przedsiębiorcami, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia).

"Państwo potrzebuje ludzi pracujących. Stwórzmy ludziom takie warunki, żeby praca nie tylko była metodą zarabiania pieniędzy, ale też dawała satysfakcję i przyjemność. Wtedy ludzie będą woleli pracować niż iść na wcześniejszą emeryturę czy korzystać z zasiłków."

MIROSŁAW PAMPUCH
SKARBNIK NOWOCZESNEJ

K Czystsze środowisko i tańsza, zielona energia

Nie można być ani szczęśliwym, ani zdrowym w zdewastowanym środowisku. Przyroda Polski – lasy, góry, morze i jeziora – to część naszego dziedzictwa. Chcemy, by cieszyły się nimi kolejne pokolenia. Zmiany klimatu, degradacja środowiska i zubożenie bioróżnorodności naszej przyrody to realne zagrożenia, które szczególnie niepokoją najmłodsze pokolenie.

Uważamy, że trzeba działać szybko i zdecydowanie. Mamy dobre rozwiązania dotyczące energetyki niskoemisyjnej, a także poprawy stanu środowiska i ochrony bioróżnorodności. Pozwolą one nam i naszym dzieciom żyć w przyrodniczo bogatszym, czystszym i zdrowszym świecie.

K.1 Nowe parki narodowe i korytarze ekologiczne

K.2 Przeciwdziałanie powodziom, upałom, suszy i innym klęskom klimatycznym

K.3 Niskoemisyjność jako element strategii energetycznej

K.4 Poprawa jakości powietrza

K.5 Świadoma konsumpcja i gospodarka obiegu zamkniętego

"Marzę o tym, by móc w naszym kraju oddychać czystym i świeżym powietrzem, a nie, jak obecnie, być narażonym na powikłania zdrowotne z powodu smogu."

KAMIL HEYKA
PRZEWODNICZĄCY REGIONU KUJAWSKO-POMORSKIEGO NOWOCZESNEJ

K.1

Nowe parki narodowe i korytarze ekologiczne

Wyraźnie powiększymy powierzchnię wyjątkowych przyrodniczo terenów, powołując nowe parki narodowe (m.in. Turnicki, Mazurski, Jurajski, Dolnej Odry) i powiększając istniejące (m.in. Białowieski, Bieszczadzki, Karkonoski).

Stworzymy nowe rezerwaty przyrody, pomniki przyrody, użytki ekologiczne i inne formy konserwatorskiej ochrony przyrody. Istniejące obszary Natura 2000 będziemy łączyć tak, aby utworzyć spójną sieć korytarzy ekologicznych, które są niezbędne dla bezpiecznego przemieszczania się dzikich zwierząt. Będziemy konsekwentnie egzekwować przestrzegania zasad postępowania w terenach chronionych.

Zapewnimy skuteczną ochronę zwierząt, roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową.

Będziemy wspierać ekologiczne i jednocześnie wydajne rolnictwo regeneratywne, tak by jego presja na środowisko była ograniczana jak to tylko możliwe. Znacząco zwiększymy udział upraw bezorkowych, które chronią gleby przed suszą klimatyczną, zwiększają bioróżnorodność i pozwalają magazynować CO_2.

Zwiększymy nadzór nad szczególnie cennymi ekologicznie obszarami (38% wszystkich lasów), by nie niszczyła ich gospodarka i inwestycje. Plany urządzenia lasu (PUL) będą tworzone w taki sposób, by umożliwiały realną partycypację zainteresowanych obywateli w tym procesie.

Wprowadzimy przepisy chroniące miejskie zadrzewienia i aleje. Drzewa w miastach pełnią ważną rolę adaptacji do zmian klimatu i powinny być odpowiednio chronione.

PAWEŁ MARCINIAK
BIOLOG,
CZŁONEK NOWOCZESNEJ

"Przyszłe pokolenia nie mogą stawiać nam pytań... dlaczego na przykład nie ma już pięknych, polskich lasów, które zobaczą na archiwalnych zdjęciach? Odpowiedzialność za polską przyrodę spoczywa na nas! Zasoby ekologiczne Polski to dziś nasz wielki atut i naturalna tarcza ochronna przed zmianami klimatu. Potrzeba jednak szybkiej i zdecydowanej zmiany myślenia rządzących, by każdego dnia doceniać i aktywnie chronić skarby polskiej natury."

K.2

Przeciwdziałanie powodziom, upałom, suszy i innym klęskom klimatycznym

Przygotujemy Polskę do konsekwencji trwającego kryzysu klimatycznego: fal upałów, susz i gwałtownych zjawisk pogodowych zatrzymując szkodliwe inwestycje, dostosowując infrastrukturę i zapewniając samorządom środki na działania adaptacyjne.

By przeciwdziałać suszy i chronić wody gruntowe, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną UE wstrzymamy istniejące plany regulacji rzek i wykorzystywania ich jako dróg wodnych, ograniczymy melioracje odwadniającą i wszelkie projekty mogące znacząco zaszkodzić stosunkom wodnym. Zatrzymamy plany budowy nowych hydroelektrowni.

Wdrożymy program odtwarzania mokradeł i renaturalizacji rzek, by poprawić retencję wody w środowisku. Zatrzymamy eksploatację górskich lasów i będziemy kontynuować programy małej retencji tak w lasach górskich, jak i nizinnych. Zwiększymy liczbę zbiorników gromadzących wodę w okresie opadów na czas suszy.

Wprowadzimy w życie intensywny i priorytetowy program budowy sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, dokonamy modernizacji istniejących oczyszczalni celem podwyższonego usuwania substancji biogennych i wprowadzimy skuteczny system ewidencji i kontroli szamb.

K.3

Niskoemisyjność jako założenie strategii energetycznej

Działania obniżające poziom szkodliwych emisji CO2 potrzebne są „tu i teraz", a nie za 50 lat. W pełni poprzemy i będziemy konsekwentnie realizować unijną strategię Fit for 55.

W ramach transformacji energetycznej postawimy na szybki rozwój rozproszonego systemu energetycznego, opartego w znaczniej mierze o lokalne źródła wytwarzania i dystrybucji energii, na bazie hybrydowych instalacji OZE energii elektrycznej i ciepłownictwa.

Wraz z rozwojem energetyki z OZE oraz energetyki jądrowej, będziemy systematycznie wyłączać w odpowiednim czasie i z odpowiednim wyprzedzeniem elektrownie węglowe oraz wygaszać kopalnie węgla kamiennego i odkrywki.

Wdrożymy strategię ochrony klimatu, która będzie obejmować programy eliminacji emisji gazów cieplarnianych ze wszystkich głównych źródeł: energetyki, transportu, przemysłu, budynków oraz rolnictwa.

"Transformacja energetyczna to priorytet. Będziemy działać na rzecz odejścia od kosztownej energetyki konwencjonalnej ku energetyce odnawialnej, wprowadzając udogodnienia dla takich projektów. Oprzemy się na najnowszych rozwiązaniach."

JERZY MEYSZTOWICZ
WICEPRZEWODNICZĄCY NOWOCZESNEJ

K.4

Poprawa jakości powietrza

Polska ma najbardziej szkodliwe powietrze w całej Unii Europejskiej, emitując dziesięciokrotnie więcej rakotwórczego benzo(a)pirenu niż wynosi średnia w UE. Ok. 50% pyłu w powietrzu i ok. 90% benzo(a)pirenu pochodzi tylko z jednego źródła – przestarzałych kotłów na węgiel.

Zdecydowanie przyspieszymy likwidację przestarzałych palenisk. Dopilnujemy dotrzymania terminów przewidzianych w wojewódzkich uchwałach antysmogowych wielokrotnie zwiększając obecną pomoc z budżetu państwa, ale jednocześnie zwiększymy odpowiedzialność właścicieli budynków za stan powietrza, zgodnie z zasadą, że budynek nie może powodować zagrożenia dla społeczeństwa.

Do 2035 r. wyeliminujemy paliwa stałe z ogrzewania budynków w skali całego kraju i będziemy wspierać szybsze odchodzenie od nich przez poszczególne gminy. Preferowane będą bezemisyjne źródła ciepła (np. pompy ciepła). Proces ten przyspieszą: obligatoryjna instalacja ogrzewania sieciowego albo gazowego (ew. bezemisyjnego) na wszystkich terenach objętych odpowiednimi sieciami oraz obligatoryjna instalacja ogrzewania bezemisyjnego we wszystkich nowych budynkach.

Pilnie zatrzymamy import używanych pojazdów z zapłonem samoczynnym zgodnych z normą niższą niż Euro 6 oraz benzynowych zgodnych z normą niższą niż Euro 5. Uszczelnimy i usprawnimy system kontroli rzeczywistej emisyjności pojazdów, tak w stacjach kontroli jak i na drogach, wykorzystując w tym celu nowoczesne technologie pomiaru zdalnego. Skutecznie wyeliminujemy z ruchu wszystkie pojazdy nie spełniające odpowiednich warunków technicznych. Będziemy też wspierać tworzenie przez samorządy optymalnie zaprojektowanych stref czystego transportu, tak w dużych miastach, jak i w mniejszych miejscowościach, szczególnie w uzdrowiskach i miejscowościach wypoczynkowych.

Zreformujemy system kontroli emisji przemysłowych zwiększając jego skuteczność. Będziemy wspierać i kontrolować wdrażanie unijnych dyrektyw dotyczących stosowania najlepszych dostępnych technologii oczyszczania spalin w przemyśle i energetyce.

Będziemy aktywnie elektryfikować transport publiczny i tworzyć warunki do ograniczania transportu indywidualnego. Zastosujemy narzędzia fiskalne zachęcające do rezygnacji z korzystania z samochodu.

Zgodnie z polityką UE zrealizujemy krajowy program termomodernizacji budynków, który zwiększy ich efektywność energetyczną.

Zgodnie z planami UE, będziemy wdrażać procesy pochłaniania dwutlenku węgla, wśród których priorytet będzie miało zalesianie oraz pozyskiwanie drewna do trwałego zastępowania innych materiałów (np. w budownictwie).

K.5

Świadoma konsumpcja i gospodarka obiegu zamkniętego

Będziemy zwiększać wiedzę w zakresie świadomej, odpowiedzialnej konsumpcji – podejmowania wyborów konsumenckich ze świadomością ich konsekwencji społecznych i ekologicznych.

Wprowadzimy edukację ekologiczno-klimatyczną do szkół w ramach obowiązujących przedmiotów, zwiększając świadomość ekologiczną od najmłodszych lat oraz tworząc programy edukacyjne zachęcające m.in. do ograniczania efektu cieplarnianego, oszczędności zasobów, zrównoważonej konsumpcji, niemarnowania żywności, sortowania odpadów i innych zachowań skutkujących mniejszymi obciążeniami dla środowiska.

Wprowadzimy ustawę o dobrostanie zwierząt, która wyeliminuje niehumanitarne praktyki stosowane w hodowli i uboju, w tym hodowlę zwierząt na futra. Jednocześnie zapewnimy przedsiębiorcom rekompensaty z tytułu nie w pełni zamortyzowanych inwestycji, a w przypadkach niezbędnych zwolnień zagwarantujemy pracownikom odprawy.

Zwiększymy kontrolę przemysłowych hodowli zwierząt, które nie tylko wprowadzają groźne dla zdrowia suplementy do ich paszy, ale są także poważnym źródłem emisji metanu oraz przysparzają cierpień hodowanym w nich zwierzętom.

Będziemy wspierać rozwiązania dążące do gospodarki o obiegu zamkniętym, w którym większość odpadów będzie ponownie wykorzystywana jako surowce, a produkty tworzone z myślą o ich naprawieniu i długim użytkowaniu.

Uchwalimy nowelizację ustawy o odpadach. Nastąpi powrót do konsekwentnego stosowania zasady „każdy mieszkaniec wnosi opłatę, a gmina jest odpowiedzialna za utylizację wszystkich odpadów ze swojego terenu”.

Wprowadzimy całkowity zakaz przywozu do kraju odpadów w jakichkolwiek celach. Dzikie wysypiska będą czynnie eliminowane, a nieuczciwi przedsiębiorcy zasypujący Polskę odpadami – karani. Dofinansujemy Główną Inspekcję Ochrony Środowiska i Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska, by mogły skutecznie reagować na przypadki naruszeń i działań szkodzących środowisku (np. skażenie Odry).

Wprowadzimy system rozszerzonej odpowiedzialności producenckiej: koszty ekonomiczne i ekologiczne odpadów muszą być ponoszone także przez producentów, a nie tylko przez konsumentów. Zgodnie z wymogami Unii Europejskiej wyeliminujemy plastik jednorazowego użytku.

Wprowadzimy instrumenty finansowe i ograniczenia zachęcające do produkcji opakowań z jednorodnych i łatwych do przetwarzania materiałów i ograniczania masy wytwarzanych opakowań.

Wprowadzimy programy wsparcia promocji ekologicznych produktów i gmin turystycznych, które oferują produkty ekologiczne – a także wsparcia produkcji ekologicznych produktów regionalnych w Polsce i za granicą.

.Nowoczesna

EUROPA | WOLNOŚĆ | PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

nowoczesna.org

.N